

صفر تا صد

حقوق کسب و کار

به زبان ساده

دکتر فرهاد بیات

وکیل پایه یک دادگستری و مدرس حقوق کسب و کار دانشگاه تهران

علی اکبر جعفری

کارشناس رسمی دادگستری و مدرس حقوق مالی دانشگاه تهران

بهار ۱۳۹۹

با خرید کتاب از ما **هدیه** بگیرید

اشخاصی که کتاب حاضر را از انتشارات دادبانان دانا خریداری می‌کنند می‌توانند به صورت رایگان در یکی از کارگاه‌های آموزشی موسسه حقوقی دادبانان به انتخاب خود شرکت نمایند.

خرید تلفنی: ۰۲۱-۲۲۵۸۴۹۰۰

خرید اینترنتی کتاب: www.dadbanandana.com

ارسال کتاب رایگان است.

فهرست مطالب

مقدمه	۱۰
فصل اول: درآمدی بر حقوق کسب و کار	۱۱
مبحث اول - مبانی حقوق کسب و کار	۱۲
مبحث دوم - قوانین و مقررات کاربردی و حمایتی مرتبط با کسب و کار	۴۳
فصل دوم: حقوق قراردادها	۵۱
مبحث اول - شرح حقوق قراردادها	۵۲
مبحث دوم - نمونه فرم‌ها و قوانین کاربردی مرتبط با حقوق قراردادها	۸۳
فصل سوم: حقوق شرکت‌ها	۹۷
مبحث اول - شرح حقوق شرکت‌ها	۹۸
مبحث دوم - نمونه فرم‌های کاربردی حقوق شرکت‌ها	۱۴۹
فصل چهارم: حقوق اسناد تجاری (چک و سفته)	۱۶۷
مبحث اول - شرح حقوق اسناد تجاری	۱۶۸
مبحث دوم - پیوست قوانین مرتبط با اسناد تجاری	۲۰۳
فصل پنجم: حقوق کار	۲۲۵
مبحث اول - حقوق کار	۲۲۶
مبحث دوم - نمونه قرارداد کاربردی حقوق کار	۲۵۱
فصل ششم: حقوق تأمین اجتماعی	۲۵۹
مبحث اول - شرح حقوق تأمین اجتماعی	۲۶۰
مبحث دوم - مقررات کاربردی مرتبط با حقوق تأمین اجتماعی	۲۷۵
فصل هفتم: حقوق مالیات	۲۹۷
مبحث اول - شرح حقوق مالیات	۲۹۸
مبحث دوم - قوانین و مقررات کاربردی مرتبط با حقوق مالیات	۳۲۵
فصل هشتم: حقوق مالکیت فکری	۳۵۱
مبحث اول - شرح حقوق مالکیت فکری	۳۵۲
مبحث دوم - قوانین و مقررات مرتبط با حقوق مالکیت فکری	۳۷۱
فصل نهم: حقوق تجارت الکترونیکی	۳۹۳
مبحث اول - شرح حقوق تجارت الکترونیکی	۳۹۴
مبحث دوم - نمونه فرم‌ها و قوانین کاربردی مرتبط با حقوق تجارت الکترونیکی	۴۰۹

توضیحاتی پیرامون چاپ جدید #کتاب_صفر_تا_صد_حقوق_کسب_و_کار

در سال ۹۹ (چاپ دوم):

۱. مهمترین ویژگی کتاب، "کاربردی" بودن آن است؛ یکی از مزیت هایی که خوانندگان چاپ اول کتاب (به ویژه مشاوران با سابقه شرکت ها)، بیان کردند این است که کتاب کسب و کار، یک کار انجام داده است و آن

"تبدیل تجربه ای طولانی و پرهزینه به یک پاراگراف ساده در کتاب" است!

۲. یکی از نقاط ضعف رایج مشاوران شرکت ها و مدیران آن ها، عدم تسلط بر مسائل مبتلابه مالیات و بیمه است، در کتاب حقوق کسب و کار تلاش شده است ابعاد حقوقی و مالی توانان مورد توجه قرار گیرد تا خواننده از جامعیت لازم برخوردار گردد و نگاه تک بعدی نداشته باشد.

۳. در کتاب به ۹ موضوع مبتلابه پرداخته شده است از تکنیک های قراردادنویسی، مسئولیت مدیران شرکت ها، چک و سفته، کار، بیمه، مالیات، علامت تجاری گرفته تا فروش اینترنتی و مسائل پیرامون آن ها؛ در واقع، هر آنچه که یک مشاور لازم دارد تا بهترین مشاوره را به شرکت کارفرمای خود ارائه کند.

۴. چاپ اول کتاب (۱۳۹۸) ۸ فصل و چاپ جدید (۱۳۹۹)، ۹ فصل دارد؛ فصلی تحت عنوان مبانی حقوق کسب و کار به چاپ جدید اضافه شده است که در آن به بیان امتیازات و معافیت های کسب و کارها در قوانین پرداخته شده است؛ به عنوان مثال مناطق آزاد با مناطق ویژه اقتصادی چه تفاوتی دارد و فعالیت در آن مناطق چه مزایایی دارد؟ مراکز رشد با پارک های علم و فناوری چه تفاوت و امتیازاتی برای کسب و کارها دارند؟ چگونه می توان شرکت را دانش بنیان کرد و مزایای آن چیست؟ چه مشاغلی می توانند مجوز مشاغل خانگی بگیرند و چه مزیتی دارد این مجوز؟ و بسیاری سوال های مشابه که پاسخ به این سوالات، آن هم به نحو ساده و مختصر و کاربردی، جذابیت فراوانی برای کسب و کارها دارد .

۵. یکی از ویژگی های خاص کتاب این است که هر فصل، پیوستی دارد که فرم ها و مقررات کاربردی به آن پیوست شده است؛ به عنوان مثال، در انتهای فصل حقوق کار، یک نمونه قرارداد کار نسبتا جامع و مفید پیوست شده است و همچنین در خصوص فصل حقوق مالیات به برخی معافیت ها در دادنامه یا بخشنامه یا مکاتبات مراجع قضایی یا اداری اشاره شده است که شاید نتوان آن ها را در اینترنت یافت کرد ولی تصویرشان در کتاب آمده و استناد به آن ها برای کارفرمایان بسیار راهگشا است.

۶. برای اینکه بدانیم کتاب منتشره در سال ۹۹ تا چه میزان به روز و منطبق با آخرین تحولات قانونی است به برخی از تغییرات قانونی منعکس شده در کتاب به شرح زیر اشاره می شود:

الف) مصوبه هیئت وزیران در خصوص جواز تبدیل شرکت ها به یکدیگر مورخ ۱۳۹۸،۷،۱۰ و ایراد مقدماتی هیئت تطبیق مجلس به آن؛

ب) دادنامه هیئت عمومی دیوان عدالت اداری مورخ ۱۳۹۸،۹،۱۹، در خصوص علی الحساب تلقی شدن پرداخت سنوات؛

پ) اصلاح آیین نامه ارزش گذاری دارایی های نامشهود مورخ ۱۳۹۸،۱۰،۴؛

ت) آیین نامه اجرایی ماده ۶۱ قانون رفع موانع تولید مورخ ۱۳۹۸،۱۱،۱۶؛

ث) دادنامه هیئت عمومی دیوان عدالت اداری مورخ ۱۳۹۸،۱۱،۲۹ در خصوص مبنا و نحوه محاسبه سنوات؛

ج) اصلاح آیین نامه اجرای مفاد اسناد رسمی لازم الاجرا مورخ ۱۳۹۸،۱۲،۶؛

چ) احکام قانون بودجه ۱۳۹۹ در خصوص زمان پرداخت مالیات بر ارزش افزوده؛

۷. بر اساس کتاب حاضر، یک دوره آموزشی تحت عنوان "دوره جامع حقوق کسب و کار" نیز با همکاری دانشگاه تهران برگزار می گردد تا نیازهای جامعه در این حوزه پر کاربرد بیش از پیش تامین گردد؛ اشخاصی که کتاب را خریداری می کنند می توانند یکی از کارگاه های دوره اخیر را به انتخاب خود، به رایگان شرکت نمایند

نشانه‌های اختصاری

- قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری ق.ث.ا
قانون ثبت شرکت‌ها ق.ث.ش
قانون تجارت ق.ت.
قانون تجارت الکترونیکی ق.ت.ا
قانون تأمین اجتماعی ق.ت.ا
قانون کار ق.ک
قانون صدور چک ق.ص.چ.
قانون مدنی ق.م.
لایحه اصلاحی قانون تجارت ل.ا.ق.ت.
قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی ق.ن.ا.م.
ماده م

پیشگفتار ناشر

دادبانان دانا واحد انتشاراتی موسسه حقوقی دادبانان است که با همکاری دانشکده کارآفرینی و پارک علم و فناوری دانشگاه تهران، مجری دوره‌های آموزشی در زمینه حقوق کسب و کار است؛ جهت تحقق هر چه بیشتر اهداف آموزشی موسسه دادبانان در زمینه آموزش‌های کاربردی حقوقی لازم بود که دانشپذیران هنگام حضور در کارگاه‌های آموزشی مطالب را از پیش در اختیار داشته و به جای یادداشت آن‌ها، جهت فهم و درک عملی و دقیق‌تر موضوعات از پیش مطالعه شده در کارگاه‌ها حاضر شوند؛ لازمه تحقق این هدف تولید محتوا بود که به لطف خدا این امر میسر شده و در قالب کتاب پیش رو به تمام علاقه‌مندان حوزه حقوق کسب و کار تقدیم می‌گردد.

در پایان ضمن تشکر از مخاطبان، استدعا دارد در صورت داشتن هرگونه نظر، پیشنهاد یا پرسش از طریق سایت www.dadbanan.ir مکاتبه نمایید.

با احترام

مدیر انتشارات

دکتر فرهاد بیات

پیشگفتار مولف

از سال ۱۳۸۹ که به تدریس دروس مرتبط با حقوق کسب و کار در دانشکده کارافرینی دانشگاه تهران پرداختم همواره خلأ یک کتاب کاربردی و ساده را در حوزه حقوق کسب و کار احساس می‌کردم؛ کتابی که در عین سادگی متضمن یک سری مطالب مبتلابه و مبتنی بر تجربه‌های عملی باشد که کمتر آن‌ها را می‌توان در کتب و مقالات یافت؛ جالب است که بیشترین کاربرد حقوق در حوزه کسب و کار است ولی هنوز هیچ گرایشی تحت عنوان "حقوق کسب و کار" در دانشگاه‌های ایران راه‌اندازی نشده است؛ در راستای تحقق عملی اهداف بالا، کتاب حاضر بر اساس اصول زیر تألیف گردیده و بر آن استوار است:

۱- سادگی متن

تلاش شده است که متن به نحوی نگارش شود که برای مخاطبی که هیچ آشنایی قبلی با دانش حقوق هم ندارد ساده و قابل فهم باشد.

۲- انتخاب موضوعات مبتلابه و مورد نیاز بازار

حجم مطالب حقوقی بسیار گسترده است که هر یک از فصول کتاب حاضر خود می‌تواند موضوع یک یا چند کتاب مستقل باشد؛ با وجود این سعی شده است که به موضوعاتی پرداخته شود که تمام کسب و کارها در فعالیت خود با آن‌ها سر و کار داشته و باید بر مسائل حقوقی پیرامون آن اشراف داشته باشند.

۳- ارائه راه‌حل‌های کاربردی

در کتاب حاضر به بیان چالش‌های رایجی که کسب و کارها با آن‌ها مواجه هستند اکتفا نشده و راه‌حل‌های موجود در بازار هم بیان شده است.

۱. از ابتدای سال ۱۳۹۷ دوره آموزشی تحت عنوان "دوره جامع حقوق کسب و کار" به تصویب دانشگاه تهران رسیده و در دانشکده کارافرینی و پارک علم و فناوری دانشگاه تهران برگزار می‌شود و یک دوره عملی جهت ارتقای مهارت مدیران، مشاوران و کارفرمایان است.

۴- ارائه نمونه فرمها، قراردادها و قوانین کاربردی

در پایان هر فصل، پیوستی تحت عنوان نمونه فرمها، قراردادها و قوانین کاربردی مرتبط با آن مبحث قرارداد شده است تا مطالب بیان شده در شرح درس برای مخاطب ملموس تر گردد؛ منتها از آنجایی که قراردادن نسخه کاغذی موجب حجیم شدن کتاب، اسراف کاغذ و بالا رفتن هزینه کتاب برای مخاطب می‌گشت، صرفاً برخی از نمونه فرم، قرارداد و قوانین مربوطه در کتاب ذکر شده است و مخاطب می‌تواند با مراجعه به سایت www.dadbanan.com یا www.farhadbayat.com فایل‌های بیشتری را دانلود کند؛ به ویژه اینکه نمونه قراردادها به صورت فایل word در سایت قرار گرفته که به مخاطب امکان ویرایش نیز می‌دهد و بر نسخه چاپی نیز از این جهت برتری دارد.

۵- توجه به ابعاد مالی و حقوقی موضوعات به صورت توأمان

متأسفانه در حوزه علم حقوق کمتر می‌توان کتابی را یافت که دو یا چند استاد حقوق به صورت مشترک تألیف کرده باشند و این امر در موضوعات میان رشته‌ای بین حقوق و اقتصاد و بازرگانی و مالی بیشتر به چشم می‌خورد؛ با توجه به تدریس دوره‌های حقوقی و مالی (نظیر مالیات، تأمین اجتماعی، حقوق کار، مالی و حسابداری) توسط استاد برجسته جناب آقای علی اکبر جعفری و دوستی و همکاری طولانی میان دو مولف، این فرصت دست داد تا کتابی تألیف شود که در نگارش آن به هر دو جنبه حقوقی و مالی توجه شود.

در پایان ضمن تشکر از مخاطبان و اذعان به نواقص و کاستی‌های احتمالی، استعفا دارد در صورت داشتن هرگونه نظر، پیشنهاد یا پرسش از طریق سایت www.farhadbayat.ir مکاتبه نمایید.

دکتر فرهاد بیات

فروردین ماه ۱۳۹۹

مقدمه

کتاب حاضر در ۹ فصل تدوین شده است که فصل اول به مباحث مقدماتی راجع به نحوه‌ی گرفتن انواع مجوزهای کسب و کار و قوانین و مقررات و نهادهای حمایتی مرتبط با کسب و کار پرداخته است؛ فصل دوم تا هفتم (شامل حقوق قراردادهای، شرکت‌ها، اسناد تجاری، کار، تأمین اجتماعی و مالیات) عملاً در هر کسب و کاری خواه سنتی یا جدید خواه بزرگ یا کوچک نقش‌آفرینی می‌کند و اشراف بر آن‌ها می‌تواند از بروز بسیاری از چالش‌ها و زیان‌های ناشی از آن‌ها جلوگیری نماید؛ به ویژه اینکه ورود به بازار مستلزم اشراف بر قواعد حاکم بر آن است و مباحث مطروحه در کتاب حاضر، متضمن بسیاری از همین قواعد است؛ ۲ فصل انتهایی کتاب (حقوق مالکیت فکری و تجارت الکترونیکی) از این رو به کتاب حاضر افزوده شده است که مسیر کسب و کارهای جدید به سمت فضای مجازی و اموال فکری (غیرمادی) حرکت می‌کند و اقتضا دارد که حقوق هم نسبت به این تحول واکنش مناسب نشان دهد؛ بنابراین کتاب حاضر در نه فصل تدوین و هر فصل نیز به دو مبحث تقسیم شده است که مبحث اول، شرح و توضیحاتی کاربردی و ساده پیرامون همان فصل است و در مبحث دوم نیز، نمونه فرم، قرارداد و یا قوانین کاربردی مرتبط با همان فصل آمده است.

فصل اول

درآمدی بر حقوق کسب و کار

مبحث اول - مبانی حقوق کسب و کار

۱- مرجع رسمی اعلام شرایط صدور، تمدید، اصلاح و ابطال مجوزهای کسب و کار، درگاه ملی مجوزهای کشور به نشانی www.G4b.ir است (بند ۲۱ ماده ۱ قانون اجرای اصل ۴۴)؛ بنابراین برای اطلاع از این امر که چه فعالیت‌هایی نیازمند مجوز هستند باید به درگاه اخیر مراجعه نمود؛ در همین راستا کلیه مراجعی که مجوز کسب و کار صادر می‌کنند موظفند نوع، شرایط، هزینه، زمان، فرآیند و مراحل صدور، تمدید و لغو مجوزهای خویش را به همراه مبانی قانونی درگاه [G4b.ir](http://www.G4b.ir) ملی مجوزهای کشور مربوطه به «هیأت مقررات زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار» ارسال نمایند تا در سایت [G4b](http://www.G4b.ir) نمایش داده شود در غیر اینصورت الزام اشخاص به اخذ مجوز ممنوع است (ماده ۶۲ قانون برنامه پنجم و تبصره ۵ ماده ۷ قانون اجرای اصل ۴۴)؛ همچنین مراجع صادرکننده مجوز کسب و کار حق ندارند حتی با توافق متقاضی مجوز، هیچ شرط یا مدرک یا هزینه‌ای بیش از آنچه در سامانه اخیر آمده است از متقاضی مطالبه نمایند و گرنه مرتکب، علاوه بر جبران خسارت زیان‌دیده به مجازات مندرج در ماده ۶۰۰ قانون مجازات اسامی مصوب ۱۳۷۵ (حبس از دو ماه تا یکسال) محکوم خواهد شد (تبصره ۴ ماده ۷ قانون اجرای اصل ۴۴ و تبصره ۱ ماده ۶۲ قانون برنامه پنجم).

۲- فعالان کسب و کار می‌توانند از طریق درگاه [G4b.ir](http://www.G4b.ir) تقاضای صدور مجوز نمایند؛ در صورتی که پس از تکمیل مدارک، مرجع مربوطه از صدور مجوز در مهلت زمانی مقرر شده امتناع نماید، متقاضی می‌تواند از طریق همین درگاه شکایت خود را به دبیرخانه هیأت مقررات زدایی تسلیم و تقاضای تسریع در صدور مجوز را بنماید؛ در این صورت بالاترین مقام مرجع صادرکننده مجوز دستگاه یا استاندار مربوطه موظف است ظرف حداکثر هفت روز کاری از تاریخ ثبت درخواست با دعوت از متقاضی صدور مجوز و مراجع صادرکننده مجوز، موضوع را بررسی و اشخاصی را

که در صدور مجوز اخلال یا اهمال کرده‌اند را به هیأت تخلفات اداری معرفی کند (تبصره ۱ م ۷ قانون اجرای اصل ۴۴)؛ علاوه بر این، امتناع از پذیرش مدارک و درخواست مجوز و تأخیر بیش از ظرف زمانی تعیین شده، مصداق «اخلال در رقابت» محسوب و متقاضی می‌تواند شکایت خود را به مرکز ملی رقابت (به نشانی اینترنتی nicc.gov.ir) نیز تسلیم نماید؛ در این صورت شورای رقابت موظف است به شکایت ذی نفع رسیدگی و بالاترین مقام مسئول دستگاه مربوطه را به مجازات تعیین شده در بند (۱۲) ماده (۶۱) قانون اجرای اصل ۴۴ (بین ده میلیون تا یک میلیارد ریال) محکوم نماید (تبصره ۲ ماده ۴۴ قانون اجرای اصل ۴۴).

۳- صادرکنندگان مجوز کسب و کار اجازه ندارند به دلیل «اشباع بودن بازار» از پذیرش تقاضا یا غیرقانونی بودن صدور مجوز کسب و کار امتناع کنند و گرنه علاوه بر محکومیت به صدور مجوز، به مجازات مندرج در بند پیشین محکوم خواهند شد (صدر تبصره ۲ ماده ۷ قانون اجرای اصل ۴۴).

امتناع از صدور مجوز به بهانه اشباع بازار

۴- مطابق اصل ۲۸ قانون اساسی، اصل بر آزادی انتخاب شغل و انجام کسب و کار است؛ بنابراین ممنوعیت از اشتغال یا منوط کردن آن به گرفتن مجوز استثناء محسوب و محتاج قانون است.

اصل عدم لزوم گرفتن مجوز

۵- پس از تصویب قانون اجرای اصل ۴۴، فعالیت دولت در اقتصاد محدودتر و قلمرو فعالیت بخش غیردولتی گسترده‌تر شد؛ بر اساس این قانون، فعالیت‌های اقتصادی در ایران به سه گروه تقسیم می‌شود:

قلمرو فعالیت

بخش خصوصی در نظام اقتصادی

ایران

الف) گروه یک که هرگونه مالکیت، سرمایه‌گذاری و مدیریت دولت در آن‌ها و یا مشارکت به هر نحو و میزان ممنوع بوده و منحصراً در اختیار بخش غیردولتی است؛ البته ورود دولت در این فعالیت‌ها در حد ضرورت و یا در مناطق کمتر توسعه یافته یا صنایع پیشرفته خطرپذیر که بخش غیردولتی ورود نمی‌کند تحت شرایطی مجاز است (تبصره ماده

۴ قانون اجرای اصل ۴۴)؛

ب) گروه دو که دولت حداکثر تا بیست درصد ارزش این فعالیت‌ها در بازار، می‌تواند سهم داشته باشد و مابقی الزاماً در اختیار بخش غیردولتی (اعم از خصوصی، تعاونی و موسسات عمومی غیردولتی) است؛

پ) گروه سه که سرمایه‌گذاری، مالکیت و مدیریت در فعالیت‌ها و بنگاه‌های این گروه منحصراً در اختیار دولت است و فعالیت بخش غیردولتی در این دسته از فعالیت‌ها صرفاً در قالب خرید خدمت و به شرط حفظ مالکیت صد در صد دولت امکان‌پذیر است مانند رادیو و تلویزیون.

در خصوص طبقه‌بندی فعالیت‌های اخیر باید گفت اولاً تشخیص، انطباق و طبقه‌بندی فعالیت‌ها و بنگاه‌های اقتصادی هر یک از این سه گروه با هیأت وزیران است^۱ که در خصوص موارد گروه سه باید به تصویب فرماندهی کل نیروهای مسلح نیز برسد؛ ثانیاً اصل بر این است که تمامی فعالیت‌ها مشمول گروه یک بوده و فعالیت‌های گروه دو و سه استثناء محسوب می‌شوند (مواد ۲ و ۳ و ۴ قانون اجرای اصل ۴۴) ثالثاً هر امتیازی که برای بنگاه‌های دولتی با فعالیت اقتصادی گروه یک و دو مقرر شود، عیناً و با الویت برای بنگاه یا فعالیت اقتصادی مشابه در بخش خصوصی، تعاونی و عمومی غیردولتی نیز باید در نظر گرفته شود (ماده ۸ قانون اجرای اصل ۴۴).

۶- کسب و کارها از حیث آزادی اشتغال به آن‌ها، به سه دسته قابل تقسیم هستند:

انواع فعالیت‌ها
از نظر لزوم یا
عدم لزوم
گرفتن مجوز

الف) فعالیت‌های ممنوعه؛ لیست فعالیت‌های ممنوعه در فضای مجازی در سایت Internet.ir قابل مشاهده است.

۱. بنابر مصوبه ۱۳۹۰/۷/۶ هیأت وزیران، باشگاه‌های فرهنگی ورزشی پرسپولیس و استقلال از گروه (۱) به گروه (۲) منتقل شدند تا دولت بتواند سهم بخش دولتی در آن‌ها را نگاه‌دارد.

ب) فعالیت‌های مجاز: فعالیت‌هایی که انجام آن‌ها مجاز بوده و نیاز به گرفتن مجوز از مرجع خاصی هم ندارد مثل داوری در حل و فصل اختلافات.

پ) فعالیت‌های مجاز مشروط: فعالیت‌هایی که انجام آن‌ها مجاز بوده ولی نیاز به گرفتن مجوز دارند که بر دو قسم هستند:

اول- فعالیت‌هایی که ثبت شرکت برای آن‌ها منوط به گرفتن مجوز است؛ به عنوان مثال اگر شرکتی در اساسنامه، «آموزش» را جزو فعالیت خویش آورده باشد ثبت چنین شرکتی محتاج گرفتن مجوز حسب مورد از وزارت آموزش و پرورش یا وزارت علوم یا سازمان فنی و حرفه‌ای است؛ گفتنی است اصولاً ثبت شرکت نیاز به گرفتن مجوز خاصی نداشته و منوط شدن ثبت شرکت به مجوز امر کاملاً استثنایی محسوب شده و صرفاً در ۱۷ مورد فعالیت، ثبت شرکت منوط به مجوز است که فهرست آن در سایت دادبانان قابل مشاهده است.

دوم- فعالیت‌هایی که ثبت شرکت برای آن‌ها نیاز به گرفتن مجوز ندارد ولی «شروع فعالیت» نیاز به گرفتن مجوز دارد که فهرست این‌گونه فعالیت‌ها در قالب کتابچه الکترونیکی در سایت G4b.ir قابل مشاهده است.

۷- متقاضی مجوز ممکن است شخص حقیقی یا حقوقی باشد و اصولاً گرفتن مجوز نیازی به عدم نیاز به ثبت شرکت ندارد؛ به عنوان مثال متقاضی مجوز انتشارات ممکن است شخص حقیقی یا موسسه ثبت شده باشد؛ با وجود این، به طور استثنایی ممکن است مجوزی صرفاً به شخص حقیقی یا مجوز حقوقی داده شود؛ به عنوان مثال مجوز بازاریابی شبکه‌ای صرفاً به شرکت سهامی خاص داده می‌شود.

۸- صرف ثبت شرکت به منزله مجوز شروع فعالیت مندرج در اساسنامه شرکت محسوب نمی‌شود و در صورتی که آن فعالیت برابر قانون محتاج گرفتن مجوز باشد، شرکت باید پیش از شروع فعالیت آن مجوز را دریافت نماید.

۹- افراد صنفی (یعنی هر شخص حقیقی یا حقوقی که محل کسب دایر یا وسیله‌ی کسبی را فراهم کرده و به عرضه کالا یا خدمت به مصرف‌کننده اشتغال دارد) موظفند قبل از تأسیس هر نوع واحد صنفی یا اشتغال به کسب و حرفه نسبت به اخذ پروانه کسب اقدام نمایند؛ پروانه کسب، مجوزی است که به منظور شروع و ادامه کسب و کار یا حرفه به صورت دائم (برای مدت پنج سال) و یا موقت (به مدت یکسال) به فرد یا افراد صنفی برای محل مشخص یا وسیله کسب معین صادر می‌گردد (ماده ۵ قانون نظام صنفی).

۱۰- مراحل صدور پروانه کسب طبق ماده ۲۶ قانون نظام صنفی و ماده ۲ آیین نامه اجرایی نحوه صدور و تمدید پروانه کسب، عبارت است از:

الف- متقاضی پروانه کسب می‌بایست به سامانه G4b.ir و سپس iraniansnaf.ir مراجعه و تقاضای خود را ثبت و نسبت به اخذ کد رهگیری اقدام نماید.

ب- مرجع صدور پروانه کسب موظف است حداکثر ظرف مدت پانزده روز از تاریخ دریافت تقاضا، پاسخ متقاضی را مبنی بر رد یا قبولی تقاضا به وی ابلاغ کند؛ عدم اعلام نظر در مدت یاد شده به منزله پذیرش محسوب می‌گردد.

پ- پس از قبول تقاضا (یا عدم اعلام نظر مرجع صدور در موعد مقرر) مرجع صدور پروانه کسب مکلف است، استعلام‌های مورد نیاز را صادر و دستگاه‌های استعلام‌شونده نیز موظفند حداکثر ظرف مدت پانزده روز از تاریخ دریافت استعلام، نظر قطعی خود را اعلام دارند؛ اعلام نظر موافق دستگاه‌های استعلام‌شونده باید بدون ابهام و هرگونه قید و شرط و نظر مخالف نیز مستند به دلایل قانونی باشد. در غیر این صورت و یا در صورت عدم اعلام نظر

ثبت شرکت،
مجوز شروع
فعالیت محسوب
نمی‌شود

لزوم اخذ
پروانه کسب
از سوی افراد
صنفی

مراحل صدور
پروانه کسب

در مهلت مقرر، به منزله نظر مثبت تلقی می‌گردد و پاسخ منفی خارج از موعد مقرر مانع از صدور پروانه کسب نخواهد شد.

ت- متقاضی موظف است حداکثر ظرف سه ماه، مدارک مورد نیاز برای صدور پروانه کسب را تهیه و از طریق سامانه ارسال نماید.

ث- مرجع صدور پروانه کسب موظف است پس از دریافت مدارک مورد نیاز و تطبیق با اصل آن، حداکثر ظرف پانزده روز نسبت به صدور پروانه کسب و تسلیم آن به متقاضی اقدام کند.

۱۱- شرایط لازم برای صدور پروانه کسب طبق ماده ۳ آیین نامه اجرایی نحوه صدور و تمدید پروانه کسب، عبارت است از:

الف- شرایط عمومی:

• سند مالکیت عین و منفعت و یا منافع از جمله اجاره‌نامه، صلح‌نامه، هبه، قرارداد مشارکت،

مبايعه‌نامه و يا قراردادهای موضوع ماده (۱۰) قانون مدنی اعم از رسمی و یا عادی (در

شرایط لازم
برای صدور
پروانه کسب

روستاها احراز مالکیت طبق عرف محل است)؛

• گواهی صلاحیت از نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران؛ صرفاً واحدهای صنعتی

موضوع ماده (۲) آیین‌نامه اماکن عمومی مصوب مورخ ۱۳۶۳/۳/۲۳ هیأت وزیران

مشمول گواهی صلاحیت نیروی انتظامی می‌باشند؛

• گواهی اداره امور مالیاتی ذی‌ربط مبنی بر تشکیل پرونده یا پرداخت یا ترتیب پرداخت

بدهی مالیات قطعی شده (موضوع ماده ۱۸۶ قانون مالیات‌های مستقیم)^۱؛

۱. گواهی مالیاتی برای گرفتن تسهیلات بانکی و صدور یا تمدید کارت بازرگانی و پروانه کسب الزامی است (ماده ۱۸۶ قانون مالیات‌های مستقیم)؛ اما صدور ضمانت‌نامه بانکی یا اعتبارات اسنادی و یا صدور جواز تأسیس و پروانه بهره‌برداری نیازی به گواهی اخیر ندارد.

- گواهی گذراندن دوره‌های آموزشی احکام تجارت و کسب و کار در چارچوب دستورالعمل آموزش (موضوع بند ن ماده ۳۰ قانون نظام صنفی)؛
- شناسنامه و کارت ملی برای اتباع ایرانی و گذرنامه و پروانه کار برای اتباع خارجی به همراه شش قطعه عکس پرسنلی؛
- کارت پایان خدمت نظام وظیفه یا معافیت دایم یا پزشکی یا گواهی اشتغال به تحصیل برای آقایان کمتر از پنجاه سال سن؛
- حداقل سن برای دریافت پروانه کسب هیجده سال می‌باشد.

ب- شرایط اختصاصی:

- کارت معاینه پزشکی و گواهی صلاحیت بهداشتی از مراکز بهداشتی، درمانی (برای صنوف مشمول قانون اصلاح ماده ۱۳ قانون مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی)؛
- پروانه تخصصی و فنی یا دیپلم فنی یا مدارک دانشگاهی مرتبط یا حضور یک نفر واجد شرایط شاغل در واحد صنفی.

۱۲- پروانه کسب اشخاص حقوقی به نام شرکت با ذکر نام مدیرعامل و یا یکی از اعضای هیأت مدیره (براساس مصوبه هیأت مدیره) و در مشارکت‌های مدنی نیز پروانه کسب به نام یکی از شرکاء با رضایت رسمی (محضری) سایر شرکا صادر می‌گردد (ماده ۱۳ آیین نامه)؛ در فرض اخیر، یعنی در جایی که چند نفر، یک واحد صنفی را به صورت مشترک اداره کنند، به طور «مشترک»^۱ مسئولیت امور واحد را بر عهده خواهند داشت (تبصره ۴ ماده ۱۲ قانون نظام صنفی).

نحوه صدور پروانه کسب برای اشخاص حقوقی یا اشخاص حقیقی متعدد (مشارکت مدنی)

۱- مطابق ماده ۲۲۰ قانون تجارت اگر چند نفر با یکدیگر فعالیت تجاری انجام دهند اما شرکت خویش را ثبت نکنند در مقابل اشخاص ثالث مسئولیت «تضامنی» داشته و در برابر بدهی‌های شرکت هر شریک صد در صد مسئول است اما اگر اشخاص اخیر مشمول قانون نظام صنفی باشند «مشترکاً» در مقابل اشخاص ثالث

۱۳- صدور بیش از یک پروانه کسب برای هر فرد صنفی واجد شرایط برای یک تا چند محل امکان دریافت کسب به شرط معرفی مباشر مانعی ندارد (تبصره ۳ ماده ۱۲ قانون نظام صنفی)؛ مرجع صدور پروانه کسب موظف است با اخذ مدارک بندهای ۲، ۵ و ۶ شرایط عمومی (در صورت شمول) مندرج در شماره ۱۱ همین کتاب، برای فرد معرفی شده، کارت مباشرت صادر نماید؛ مدت اعتبار کارت مباشرت، مطابق مدت اعتبار پروانه کسب صادره خواهد بود اما فرد صنفی می تواند در هر موقع که مقتضی بداند نسبت به عزل یا تغییر مباشر خود اقدام نماید (ماده ۱۸ آیین نامه).

۱۴- افراد صنفی مکلفند پیش از به کارگیری کسانی که برای انجام دادن خدمات به منازل و اماکن مراجعه می کنند، مراتب را به اتحادیه اطلاع دهند تا اتحادیه پس از اخذ نظر نیروی الزامات ارائه خدمات در منزل انتظامی، نسبت به صدور کارت شناسایی عکس دار با درج تخصص اقدام لازم را به عمل آورد (تبصره ۱ ماده ۱۷ قانون نظام صنفی).

۱۵- نصب تابلو بر روی سر در اماکن تجاری یا اداری منوط به دریافت مجوز از سازمان زیباسازی شهرداری است؛ در صورتی که تابلو بدون دریافت مجوز نصب شود، شهرداری لزوم دریافت می تواند پس از ابلاغ دو اخطار، نسبت به رفع تخلف اقدام نماید (مصوبه شماره ۱۹۰۷ شورای شهر تهران)؛ شایان ذکر است مدارک لازم جهت دریافت مجوز عبارتند از: الف) سند مالکیت یا اجاره نامه ب) مجوز فعالیت پ) پایان کار اداری یا تجاری ت) طرح اولیه تابلو در مقیاس مناسب و با رعایت قانون ممنوعیت به کارگیری اسامی بیگانه و آیین نامه اجرایی آن (ماده ۸ آیین نامه).

۱۶- در صورتی که تابلوی منصوب بر سر در اماکن تجاری یا اداری، صرفاً بیانگر محل استقرار ممنوعیت اخذ و فعالیت بوده و متضمن تبلیغات نباشد، شهرداری حق دریافت مبلغی تحت عنوان عوارض تابلو عوارض از تابلو

مسئول تلقی می شوند. به عنوان مثال اگر شرکا دو نفر باشند اصولاً هر کدام ۵۰ درصد بابت بدهی آن واحد صنفی مسئول تلقی می شوند.

را ندارد (رای شماره ۴۱۵ مورخ ۱۳۹۵/۶/۱۶ و رای شماره ۱۲۴۲ و ۱۲۴۳ و ۱۲۴۴ مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۸ دیوان عدالت اداری)؛ به عنوان مثال نصب تابلوی فرهاد بیات (وکیل پایه یک دادگستری)، مستلزم پرداخت مبلغی نیست ولی نصب تابلو با علامت تجاری LG بر سر در مغازه تلویزیون فروشی مصداق تابلوی تبلیغاتی بوده و مشمول عوارض تابلو است.

۱۷- استفاده از تابلو یا نوشته‌ها یا نشانه‌هایی که «منحصراً» به خط غیرفارسی تنظیم شده باشد به استثنای نشانه‌های بین‌المللی ممنوع است؛ نیروی انتظامی موظف است از نصب و ادامه استفاده از آن‌ها جلوگیری کند (ماده ۱۴ آیین نامه اجرایی قانون ممنوعیت به کارگیری اسامی، عناوین و اصطلاحات بیگانه) (استفاده از نوشتار یا اسامی بیگانه دارای استثنائاتی است که در مبحث ثبت علامت تجاری در فصل حقوق مالکیت فکری همین کتاب به تفصیل آمده است).

محدودیت در
به کارگیری
نوشتار یا اسامی
بیگانه در تابلو

۱۸- محل دایر شده به وسیله هر شخص حقیقی یا حقوقی که پروانه کسب برای آن صادر نشده است با درخواست اتحادیه و تأیید اتاق اصناف شهرستان، توسط نیروی انتظامی پلمپ می‌شود (ماده ۲۷ همان قانون) قبل از پلمپ محل دایر شده از ده تا بیست روز به دایرکننده مهلت داده می‌شود تا کالاهای موجود در محل را تخلیه کند (تبصره ۱ ماده ۲۷).

پلمپ شدن
واحدهای صنفی
فاقد مجوز

۱۹- هر فرد صنفی که واحد کسب وی تعطیل می‌شود می‌تواند به کمیسیون نظارت شکایت کند. نظر کمیسیون نظارت که حداکثر ظرف دو هفته اعلام خواهد شد، لازم الاجرا است؛ در صورتی که فرد صنفی نظر کمیسیون را قبول نداشته باشد می‌تواند جهت اعتراض به مراجع قضایی مراجعه کند (تبصره ۲ ماده ۲۸)؛ در صورتی که تعطیلی واحد صنفی غیرموجه تشخیص داده شود، میزان خسارات وارده بر عهده کسی است که دستور پلمپ را داده است (تبصره ۳ ماده ۲۸).

نحوه اعتراض
به پلمپ واحد
صنفی

۲۰- اصل بر این است که کلیه افراد صنفی، مشمول قانون نظام صنفی هستند مگر اینکه اثبات عمومیت قانون نظام صنفی شود که تابع قانون خاصی هستند و منظور از قانون خاص، قانونی است که بر اساس آن، نحوه

صدور مجوز فعالیت، نحوه تنظیم و تنسيق (سر و سامان دادن) امور آن، نظارت، بازرسی و رسیدگی به تخلفات افراد و واحدهای تحت پوشش آن به صراحت در متن قانون مربوطه معین شده باشد (تبصره ماده ۱ قانون نظام صنفی)؛ به عنوان مثال وکلا و پزشکان به دلیل وجود قانون خاص از شمول قانون نظام صنفی خارج هستند.

۲۱- کسب و کار مجازی: واحد صنفی است که از طریق ابزارهای ارتباط از راه دور مانند وب سایت یا اپلیکیشن مبادرت به عرضه کالا یا خدمت می‌نماید؛ مراحل و مدارک دریافت مجوز کسب و کار مجازی تقریباً به مانند سایر مجوزات صنفی است (مراجعه کنید به شماره‌های ۱۰ و نحوه گرفتن مجوز کسب و کارهای مجازی ۱۱ همین کتاب)؛ با این تفاوت که در عمل، متقاضی باید پیش از دریافت این مجوز از سایت www.enamad.ir، نماد اعتماد الکترونیکی دریافت نماید (برای مشاهده آیین‌نامه اجرایی چگونگی صدور مجوز و نحوه نظارت بر فعالیت افراد صنفی در فضای مجازی مصوب ۱۳۹۵ به سایت dadbanan.ir مراجعه کنید).

۲۲- بازاریابی شبکه‌ای (Network Marketing): یک روش بازاریابی فروش است که در آن، بازاریاب علاوه بر کارمزدی که از فروش مستقیم محصول کسب می‌کند، از فروش محصول توسط بازاریابانی که توسط او به عنوان زیرمجموعه ساماندهی شده‌اند نیز کسب درآمد می‌نماید؛ بر اساس آیین‌نامه اجرایی بازاریابی شبکه‌ای مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱ وزیر صمت^۱، مجوز بازاریابی شبکه‌ای به متقاضی داده می‌شود که اولاً قصد فعالیت در فضای مجازی داشته و وب سایت خود را طبق چک لیست کمیته نظارت راه‌اندازی کرده باشد (بند ۵ م ۷)؛ دوم اینکه برابر طرح سوددهی ارائه شده از سوی متقاضی، پرداخت هرگونه حق کمیسیون یا پاداش صرفاً بر اساس فروش محصول شرکت باشد، نه جذب بازاریاب و عضوگیری (بند ۳ م ۹)؛ امر اخیر

الزامات
راه‌اندازی
بازاریابی
شبکه‌ای

۱. صمت، مخفف صنعت، معدن و تجارت است.

مهمترین تفاوت شرکت‌های بازاریابی شبکه‌ای با شرکت‌های هرمی^۱ است؛ سوم اینکه کالا و خدمت مورد عرضه باید در سبد قشر وسیعی از جامعه قرار داشته و عرفاً چند بار در سال توسط مصرف‌کنندگان تجدید خرید شود و مشابه آن در بازار وجود داشته باشد (بند ۷ م ۱)؛ به عبارت دیگر باید کالای مورد عرضه «مصرفی تند گردش» باشد مانند اقلام خوراکی؛ هدف از شرط اخیر این است که دریافت حق کمیسیون براساس فروش باشد، نه عضوگیری؛ چهارم اینکه متقاضی باید حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ معرفی نامه دبیرخانه کمیته نظارت نسبت به ثبت شرکت سهامی خاص اقدام نماید؛ بنابراین مجوز اخیر به اشخاص حقیقی و اشخاص حقوقی غیر از شرکت سهامی خاص اعطا نمی‌شود؛ پنجم اینکه شرکت بازاریابی شبکه‌ای باید واحد تولیدی دارای پروانه بهره‌برداری به نام خود داشته باشد (بند ۶ ماده ۸)؛ پس از تکمیل مدارک توسط متقاضی، اتحادیه موظف است حداکثر ظرف پانزده روز نسبت به صدور و تسلیم پروانه کسب به همراه نماد بازاریابی شبکه‌ای اقدام کند.

۲۳- مطابق ماده ۲ **قانون ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی**: «منظور از مشاغل یا کسب و

کار خانگی، آن دسته از فعالیت‌هایی است که توسط عضو یا اعضای خانواده در فضای مسکونی در قالب یک طرح کسب و کار، بدون مزاحمت و ایجاد اختلال در آرامش واحدهای مسکونی همجوار شکل می‌گیرد و منجر به تولید خدمت و یا کالای قابل عرضه به بازار خارج از محیط مسکونی می‌گردد؛ بنا بر این تعریف، مهمترین ویژگی مشاغل خانگی این است که صاحب کسب و کار یا شغل خانگی در محل سکونت خود فعالیت می‌کند؛ شاغلین کسب و کار خانگی می‌توانند برای کارفرمای

مفهوم مشاغل
یا کسب و کار
خانگی

۱- برابر بند ۱ ماده ۱ قانون مجازات اخلا لگران نظام اقتصادی کشور. «تأسیس، قبول نمایندگی و عضوگیری در بنگاه، موسسه، شرکت یا گروه به منظور کسب درآمد ناشی از افزایش اعضاء به نحوی که اعضا جدیدی جهت کسب منفعت، افراد دیگری را جذب نموده و توسعه زنجیره یا شبکه انسانی تداوم یابد» جرم محسوب می‌شود.

خارج از محیط مسکونی کار نمایند که در این صورت، حسب مورد ممکن است کارگر یا پیمانکار محسوب شوند^۱ و یا اینکه مستقلاً صاحب کسب و کار خانگی بوده و مبادرت به تولید کالا یا خدمت قابل عرضه به بازار خارج از محیط مسکونی نمایند.

۲۴- با توجه به مواد ۷ و ۱۱ قانون ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی، مهمترین مزایای دریافت مجوز مشاغل خانگی عبارت است از:

الف- کلیه شهرداری‌ها موظفند مکان‌های مناسبی را برای عرضه محصولات صاحبان مشاغل خانگی، به صورت دوره‌ای در روزهای مشخص هفته تأمین نمایند (ماده ۱۱ همان قانون)؛
 ب- معافیت از عوارض اداری و تجاری تعیینی و مصوب شوراهای اسلامی شهرها و روستاها؛ شایان ذکر است که مزیت اخیر فقط شامل عوارض است و شامل مالیات نمی‌شود؛
 به عبارت دیگر از آن جا که معافیت مالیاتی محتاج نص قانونی است، مشاغل خانگی معافیت کلی از مالیات ندارند؛ البته اگر فعالیتی از مالیات معاف باشد، طبعاً در قالب مشاغل خانگی نیز معاف تلقی می‌شود مانند درآمد کارگاه‌های فرش دستباف و صنایع دستی که به موجب ماده ۱۴۲ قانون مالیات‌های مستقیم از مالیات بر درآمد معاف هستند.

مزایای مشاغل
خانگی

پ- عدم نیاز به تغییر کاربری مسکونی؛ مطابق تبصره بند ۲۴ ماده ۵۵ قانون شهرداری، در صورتی که برخلاف مندرجات پروانه ساختمانی در منطقه غیرتجاری محل کسب یا تجارت دایر شود، شهرداری مورد را در کمیسیون ماده صد این قانون مطرح و کمیسیون در صورت احراز تخلف مالک یا مستاجر با تعیین مهلت مناسب که نباید از دو ماه تجاوز نماید در مورد تعطیل کردن محل مذکور اتخاذ تصمیم کرده و این تصمیم توسط ماموران شهرداری اجرا می‌شود؛ بنابراین در حالی که در شرایط عادی استفاده تجاری از محل مسکونی تخلف

۱. عموماً اشخاصی که در قالب مشاغل خانگی فعالیت می‌کنند از شمول قانون کار خارج هستند.

محسوب و از آن جلوگیری به عمل می‌آید، صاحبان کسب و کار و مشاغل خانگی می‌توانند مستنداً به بند ۴ ماده ۷ این قانون، از محل سکونت خود برای کسب و پیشه استفاده کنند.

ت- استفاده از تسهیلات بانکی به ویژه قرض‌الحسنه بانک‌ها و صندوق کارآفرینی امید: بانک مرکزی موظف است با هماهنگی وزارت کار و امور اجتماعی، نحوه توزیع منابع قرض‌الحسنه برای مشاغل و کسب و کار خانگی را با توجه به اولویت و اهمیت انواع مشاغل خانگی و سهم هر استان تعیین و در ابتدای هر سال به بانک‌ها و مؤسسات اعتباری ابلاغ نماید (بند ۶ ماده ۷ و تبصره آن)؛ همچنین صندوق کارآفرینی امید موظف است با هماهنگی دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط، هر سال بیست درصد از منابع خود را به طرح‌های ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی اختصاص دهد.

ث- کسب و کارهای خانگی دارای مجوز می‌توانند در چهارچوب «صاحبان حرف و مشاغل آزاد» (موضوع قانون اصلاح بند ب و تبصره ۳ ماده ۴ قانون تأمین اجتماعی) خود را به صورت اختیاری بیمه نمایند (ماده ۹ دستورالعمل)؛ البته به نظر می‌رسد که مقرر اخیر امتیاز ویژه‌ای برای صاحبان مشاغل خانگی محسوب نمی‌شود و صاحبان سایر حرف هم می‌توانند خود را به صورت اختیاری و خویش‌فرما با پرداخت حق بیمه، تحت پوشش بیمه تأمین اجتماعی قرار دهند؛ مضافاً بر اینکه تمام فعالان مشاغل خانگی، کارفرما نیستند و ممکن است کارگرِ کارفرمایی باشند که خارج از محل سکونت کارگر حضور دارد که در این صورت کارگری که در خانه خویش کار می‌کند مشمول بیمه اجباری است و نیازی به بیمه اختیاری ندارد (برای مشاهده دستورالعمل بیمه شاغلین کسب و کار خانگی به سایت dadbanan.ir مراجعه کنید).

۲۵- استفاده از مزایای مشاغل خانگی، منوط به اخذ مجوز از وزارت کار و امور اجتماعی یا واحدهای تابعه آن است؛ شایان ذکر است که شرایط اخذ مجوز مشاغل خانگی توسط ستاد ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی که در ماده ۳ این قانون پیش‌بینی شده است تعیین می‌گردد؛ در صورتی که متقاضی حائز این شرایط باشد، پس از تایید مراتب از سوی دستگاه اجرایی ذی‌ربط (که بستگی به نوع فعالیت متقاضی دارد؛ به عنوان مثال دستگاه ذی‌ربط برای بسته‌بندی مواد غذایی، سازمان غذا و دارو است)، مجوز مشاغل خانگی از سوی وزارت کار صادر خواهد شد (ماده ۶ دستورالعمل اجرایی قانون مصوب ۱۳۸۹/۸/۲۳)؛ مطابق ماده ۲ دستورالعمل اجرایی قانون، مبادرت به کسب و کار خانگی تحت شرایط زیر ممکن است:

الف- انجام کار صرفاً توسط عضو یا اعضای خانواده در واحد مسکونی؛ ب- تناسب حجم تولید با شرایط و فضای واحد مسکونی؛ پ- عدم ایجاد آلودگی‌های زیست‌محیطی، صوتی و بصری و رعایت کامل حقوق همسایگان؛ ت- عرضه و فروش محصول (کالا و خدمات) در خارج از واحد مسکونی؛ ث- عدم تردد غیرمتناسب با فضای محل سکونت به ویژه در مجتمع‌های مسکونی؛ ج- مجاز بودن و تناسب شغل با محیط مسکونی؛ گفتنی است تکمیل فرم ثبت نام در سامانه (mashaghelkhanegi.mcls.gov.ir) باید توسط سرپرست خانوار صورت گیرد؛ در غیر این صورت، رضایت کتبی سرپرست خانوار نیز الزامی است (برای مشاهده ضوابط صدور مجوز کسب و کار خانگی به dadbanan.ir مراجعه کنید)؛ فرم‌های تکمیلی توسط دستگاه اجرائی مربوطه بررسی شده و در صورت تائید طرح، مجوز توسط وزارت کار صادر خواهد شد؛ شایان ذکر است در هنگام ثبت نام، متقاضی باید یکی از سه فرم (مستقل یا تحت پوشش یا پشتیبان) را پر کند؛ اگر متقاضی به تنهایی و به طور مستقل با اتکا بر توانمندی خویش خواهان راه‌اندازی کسب و کار خانگی باشد باید فرم متقاضی مستقل (خود اشتغالی) را پر کند و اگر بخواهد علاوه بر راه‌اندازی کسب و کار از خدمات اعضای خانواده خود استفاده کرده و آن‌ها را تحت حمایت خود بگیرد می‌تواند فرم متقاضی پشتیبان را پر کند؛ در دو فرض اخیر متقاضی باید طرح توجیهی کسب و

شرایط و
نحوه‌ی گرفتن
مجوز مشاغل
خانگی

کار به دستگاه اجرایی ذی ربط ارائه کند (ماده ۲۶ دستورالعمل)؛ دسته سوم اشخاصی هستند که می خواهند تحت پوشش شخص دیگری کار کنند که این دسته باید فرم متقاضیان تحت پوشش را تکمیل کنند. گفتمنی است فهرست مشاغلی که امکان انجام آن‌ها در قالب کسب و کار خانگی وجود دارد را ستاد تعیین می کند (برای مشاهده فهرست مشاغل خانگی مجاز به سایت dadbanan.ir مراجعه کنید)؛ البته در صورتی که شغل مورد نظر متقاضی در فهرست قرار نداشته باشد، می تواند آن را پیشنهاد دهد که در صورت تصویب ستاد، به فهرست مشاغل افزوده خواهد شد.^۱ (برای مطالعه بیشتر رجوع کنید به کتاب حقوق کسب و کارهای خانگی، دکتر حسین صادقی، شرکت چاپ و نشر بازرگانی).

۲۶- کارت بازرگانی: مجوزی است جهت واردات و صادرات که حسب مورد توسط اتاق بازرگانی یا تعاون ایران صادر می گردد (ماده ۳ قانون صادرات و واردات).

کارت بازرگانی

۲۷- کارت بازرگانی اختصاص به اشخاص حقوقی نداشته و اشخاص حقیقی نیز می توانند نسبت به دریافت آن اقدام نمایند؛ اما امکان تبدیل کارت حقیقی به حقوقی و برعکس ممکن نیست؛ متقاضی کارت بازرگانی، علاوه بر لزوم ارائه سند مالکیت یا اجاره نامه، گواهی مالیاتی (موضوع ماده ۱۸۶ قانون مالیات‌های مستقیم)، گواهی عدم سوء پیشینه و کارت پایان خدمت (برای آقایان)، باید حداقل مدرک دیپلم و ۲۳ سال تمام شمسی داشته باشد؛ همچنین کارت شخص حقوقی صرفاً به نام مدیرعامل صادر می شود؛ بنابراین وجود یک کارت حقیقی و یک کارت حقوقی به صورت همزمان برای یک شخص مانعی ندارد اما داشتن دو کارت حقیقی یا دو

شرایط دریافت
کارت بازرگانی

۱. از جمله قوانین و مقررات در حوزه کسب و کار و مشاغل خانگی عبارت است از:

الف- قانون ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی مصوب ۱۳۸۹/۲/۲۲

ب- دستورالعمل اجرایی قانون ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی مصوب ۱۳۸۹/۸/۲۳

پ- فهرست مشاغل خانگی

ت- بیمه شاغلین کسب و کارهای خانگی

ث- دستورالعمل اجرایی واحدهای کوچک تولید و بسته بندی (کارگاهی) مصوب بهمن ۱۳۹۵

کارت حقوقی برای یک شخص امکان پذیر نیست؛ شایان ذکر است اگر مدیرعامل در جای دیگری مدیرعامل شود (مدیرعاملی در بیش از یک شرکت منع قانونی دارد)، در صورتی می تواند کارت دریافت کند که کارت شرکت قبلی غیرفعال شده یا شرکت قبلی مدیرعامل جدید معرفی کند.

۲۸- اشخاص حقوقی یا حقیقی که دارای حداقل بیست سال سن و مدرک دیپلم هستند و در یکی از امور بازرگانی، صنعتی، معدنی، کشاورزی و یا خدمات وابسته به این نوع فعالیتها اشتغال دارند می توانند از طریق سایت chambertrust.ir تقاضای عضویت در اتاق را نمایند؛ کارت عضویت مجوز فعالیت محسوب نمی شود و صرفاً شخص عضو می تواند از خدمات اتاق استفاده نموده و یا به واسطه آن در انتخابات اتاق شرکت نماید.

۲۹- شرکتها و مؤسسات دانش بنیان، شرکت یا مؤسسه خصوصی یا تعاونی است که به منظور هم افزایی علم و ثروت، توسعه اقتصاد دانش محور، تحقق اهداف علمی و اقتصادی (شامل گسترش و کاربرد اختراع و نوآوری) و تجاری سازی نتایج تحقیق و توسعه (شامل طراحی و تولید کالا و خدمات) در حوزه فناوری های برتر و با ارزش افزوده فراوان به ویژه در تولید نرم افزارهای مربوط تشکیل می شود (ماده ۱ قانون حمایت از شرکت های دانش بنیان).

۳۰- شخص حقیقی نمی تواند از امتیازات «دانش بنیان» استفاده نماید و پیش شرط دانش بنیان شدن ایجاد یک شخصیت حقوقی (اعم از شرکت یا موسسه) است؛ پس از ثبت شرکت یا موسسه، متقاضی باید درخواست خویش را از طریق سایت daneshbonyan.isti.ir به شرایط و نحوه دانش بنیان شدن کارگروه تعیین مصادیق شرکتها و مؤسسات دانش بنیان تقدیم کند؛ فهرست کالاها و خدمات دانش بنیان در سایت اخیر آمده است؛ از مهمترین شاخص های احراز دانش بنیان بودن این است که اولاً فعالیت متقاضی در فناوری های سطح بالا و پیچیده باشد ثانیاً دانش فنی مذکور در

شرکت بومی شده باشد و به صورت ليسانس يا مونتاژ نباشد؛ ارزیابی‌ها شامل يك ارزیابی اولیه و ظاهری است و در مرحله دوم ارزیابی ماهوی و فنی صورت می‌گیرد.

۳۱- از جمله مزایای شرکت دانش بنیان عبارت است از:

الف- معافیت از مالیات عملکرد به مدت پانزده سال؛

ب- استفاده از تسهیلات صندوق نوآوری و شکوفایی؛

پ- امکان به کارگیری نیروی سرباز (امریه دانش بنیان)؛

ت- معافیت قراردادهای دانش بنیان از اعمال ضریب حق بیمه؛

ث- امکان استقرار در اماکن مسکونی؛

ج- امکان استقرار در محدوده‌ی شهرهای دارای محدودیت استقرار و دریافت مجوزهای مربوطه (ماده ۸ قانون).^۱

۳۲- در خصوص استفاده از تسهیلات و معافیت‌های راجع به شرکت‌های دانش بنیان، چند نکته

قابل ذکر است اولاً شرکت دولتی نباشد؛ ثانیاً میزان استفاده از تسهیلات بستگی به نوع دانش

بنیانی دارد، به عنوان مثال شرکت دانش بنیان "نوع دو" امکان استفاده از معافیت مالیاتی را

ندارد؛ ثالثاً اگر شرکتی صد محصول دارد که تنها دو محصول آن از حیث دانش بنیان تأیید شده

است فقط در خصوص همان دو محصول می‌تواند از مزایای مربوطه نظیر معافیت مالیاتی استفاده

نماید؛ رابعاً اگرچه معافیت مالیاتی عملکرد پانزده ساله است ولی در عمل، معافیت مالیاتی در هر

سال منوط به اعلام اسامی شرکت‌های دانش بنیان از سوی کارگروه تشخیص و ارزیابی

شرکت‌های دانش بنیان به سازمان امور مالیاتی است.

شرایط استفاده
از تسهیلات
شرکت‌های
دانش بنیان

۱. صدور جواز تأسیس و پروانه بهره‌برداری در محدود ۱۲۰ کیلومتری تهران و برخی شهرهای بزرگ دیگر با ممنوعیت یا محدودیت مواجه است اما شرکت‌های دانش بنیان از این امر مستثنی شده‌اند (برای مشاهده جزئیات بیشتر رجوع کنید به مصوبه هیأت وزیران مورخ ۱۳۹۴/۹/۱۵)

۳۳- پارک‌های علم و فناوری، موسسه‌ای پژوهشی و فناوری هستند که با هدف افزایش ثروت از

طریق نوآوری و فناوری از واحدهای فناور و شرکت‌های متکی بر علم و دانش عضو یا مستقر پارک‌های علم و فناوری و مزایای

در آن حمایت می‌نمایند؛ مطابق ماده ۹ قانون حمایت از شرکت‌های دانش بنیان، واحدهای فناور استقرار در آن‌ها

«مستقر» در پارک‌های علم و فناوری از مزایای قانونی مناطق آزاد در خصوص روابط کار،

فعالیت‌های مالیاتی و عوارض و سرمایه‌گذاری خارجی و مبادلات مالی بین‌المللی برخوردار

می‌گردند؛ از جمله مزیت‌های استقرار اشخاص حقیقی یا حقوقی در پارک‌های علم و فناوری از

قرار زیر است:

الف) معافیت مالیات عملکرد به مدت بیست سال از تاریخ مجوز استقرار صادره توسط مدیریت

پارک؛

ب) معافیت مالیات حقوق کارکنان شاغل در واحدهای فناور؛

پ) معافیت از مالیات بر ارزش افزوده؛

ت) معافیت از پرداخت هرگونه عوارض معمول کشور؛

ث) اعطای پروانه بهره‌برداری و مجوز استقرار و فعالیت در محدوده ۱۲۰ کیلومتری شهر تهران.

۳۴- تفاوت‌های شرکت‌های دانش بنیان با واحدهای مستقر در پارک‌های علم و فناوری^۱

تفاوت‌های شرکت‌های

دانش بنیان با واحدهای

مستقر در پارک علم و

فناوری

الف- معافیت مالیاتی پارک بیست ساله است و کلیه درآمدهایی که در پارک محقق شود معاف

است؛ معافیت مالیاتی شرکت دانش بنیان ۱۵ ساله است^۲ و صرفاً به درآمد ناشی از محصول یا

خدمات دانش بنیان اختصاص دارد؛

۱. بدیهی است در صورتی که شرکت دانش بنیان در پارک مستقر شود می‌تواند از مزایای هر دو بهره‌مند

شود.

۲. در عمل، معافیت مالیاتی هر سال منوط به اعلام اسامی شرکت‌های دانش بنیان از سوی کارگروه به سازمان

امور مالیاتی است.

ب- کارکنان شاغل در واحدهای مستقر در پارک از مالیات بر حقوق معاف هستند، ولی این امر در شرکت‌های دانش بنیان وجود ندارد؛

پ- واحدهای مستقر در پارک از پرداخت مالیات بر ارزش افزوده معاف هستند (مواد ۶ و ۷ و ۱۳ قانون) ولی شرکت‌های دانش بنیان چنین معافیتی ندارند؛

ت- پارک تابع مقررات مناطق آزاد است لذا اصولاً از شمول قانون کار خارج است ولی این موضوع در شرکت‌های دانش بنیان وجود ندارد.

ث- واحدهای فناور مستقر در پارک می‌توانند حقیقی یا حقوقی باشند ولی استفاده از امتیازات دانش بنیان صرفاً به اشخاص حقوقی اختصاص دارد.

ج- شرکت‌های دانش بنیان از حمایت معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری و صندوق نوآوری و شکوفایی به لحاظ مالی و ارائه تسهیلات برخوردارند که واحدهای مستقر در پارک اصولاً امتیاز اخیر را ندارند.

۳۵- مرکز رشد، نهادی پژوهشی و فناوری است که با ارائه خدمات حمایتی به ایجاد و توسعه واحدهای فناور نوپا کمک می‌نماید (آیین‌نامه نحوه راه‌اندازی و فعالیت مراکز رشد واحدهای فناور)؛ اگر مرکز رشد وابسته به پارک علم و فناوری باشد از همان مزایای پارک برخوردار است در غیر این صورت، قوانین حمایتی کمتری نسبت به پارک علم و فناوری دارد؛ از جمله اینکه واحدهای مستقر در مراکز رشدی که به پارک علم و فناوری وابسته نیستند مزیت معافیت مالیاتی ندارند.

مرکز رشد و تفاوت آن با پارک علم و فناوری

۳۶- شرکت‌هایی که دارای ویژگی‌های زیر باشند، شرکت نوپا محسوب شده و می‌توانند از مزایای مندرج در آیین‌نامه حمایت از شرکت‌های نوپا مصوب ۱۳۹۸/۲/۲۹ بهره‌مند شوند:

شرایط استفاده از مزایای شرکت‌های نوپا

الف- شرکت خصوصی یا تعاونی که در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات باشد؛

ب- کمتر از سه سال از تاریخ ثبت آن گذشته باشد؛

پ- حداکثر سرمایه ثبتی شرکت دو میلیارد و پانصد میلیون (۲/۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال باشد؛

ت- درآمد شرکت در سال کمتر از پنج میلیارد (۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال باشد. این مبلغ در سال

۱۳۹۸ ملاک است و در سال‌های بعد براساس نرخ تورم اعلامی بانک مرکزی جمهوری اسلامی

ایران توسط کارگروه موضوع تبصره ماده (۱۰) این تصویب‌نامه تعدیل و اعلام خواهد شد؛

ث- مؤسسين و صاحبان سهام شرکت نسبت به توزیع سود اقدام نکنند و با رعایت قانون تجارت

به حساب افزایش سرمایه شرکت منظور نمایند و دریافتی ماهانه آن‌ها از سه برابر حداقل حقوق و

دستمزد سالیانه کارگران مشمول قانون کار بیشتر نباشد؛

ج- مشخصات شرکت در سامانه متمرکز درخواست خدمات سازمان فناوری اطلاعات ایران

موضوع ماده (۱۱) این تصویب‌نامه ثبت شده باشد.

۳۷- مناطق آزاد تجاری- صنعتی: محدوده‌ای از قلمرو ایران است که از برخی مقررات عمومی

کشور مستثنی شده و تابع قوانین و مقررات خاص خود می‌باشد و در جهت جذب سرمایه‌گذاری مناطق آزاد تجاری-
صنعتی

خارجی و انتقال فناوری و توسعه صادرات از تسهیلات، امتیازات و معافیت‌های خاص برخوردار

است (ماده ۱ قانون مناطق آزاد)؛ هر منطقه توسط سازمان همان منطقه اداره (ماده ۵) و صدور

مجوز برای انجام هر نوع فعالیت اقتصادی در محدوده منطقه، فقط در اختیار سازمان مربوطه

می‌باشد (ماده ۱۱)؛ از جمله مناطق آزاد تجاری- صنعتی ایران عبارتند از: کیش- قشم- چابهار-

ارس- ماکو- اروند- انزلی- شهر فرودگاهی امام خمینی (ره).

۳۸- از جمله امتیازات فعالیت در منطقه آزاد می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

مزایای فعالیت

الف) معافیت مالیاتی بیست ساله (ماده ۱۳ قانون مناطق آزاد)؛^۱

در مناطق آزاد

ب) عدم نیاز اتباع خارجی به اخذ روادید جهت ورود مستقیم به مناطق (ماده ۲ آیین‌نامه

اجرائی صدور روادید در مناطق آزاد مصوب ۱۳۷۲)؛

۱- مطابق آخرین اصلاحات قانونی، معافیت از پانزده سال به بیست سال افزایش یافته است.

پ) معافیت از هرگونه عوارض معمول کشور به استثنای موارد خاص (تبصره ماده ۲ آیین‌نامه اجرایی اخذ عوارض در مناطق مصوب ۱۳۷۲)؛

ت) داشتن مقررات خاص مربوط به اشتغال نیروی انسانی که عموماً نسبت به قانون کار متضمن مقرراتی مساعدتر به حال کارفرما است (ماده ۱۲ قانون مناطق آزاد و تصویب‌نامه مقررات اشتغال نیروی انسانی مصوب ۱۳۷۳).

۳۹- مناطق ویژه اقتصادی: محدوده جغرافیایی که با هدف جذب سرمایه گذاری و رونق فعالیت‌های تولیدی و تجاری ایجاد شده است که به نسبت مناطق آزاد از امتیازات و معافیت‌های کمتری برخوردار هستند؛^۱ به عنوان مثال معافیت مالیاتی بیست ساله و یا معافیت اتباع خارجی از اخذ رواید در مناطق ویژه اقتصادی وجود ندارد؛ همچنین خرده فروشی کالا در مناطق ویژه اقتصادی فقط برای اتباع خارجی امکان پذیر است. لیکن در مناطق آزاد خرده فروشی برای اتباع خارجی و داخلی امکان پذیر می‌باشد؛ از نزدیک‌ترین مناطق ویژه اقتصادی به شهر تهران می‌توان به منطقه ویژه اقتصادی شهر فرودگاهی امام خمینی^۲ (در کنار فرودگاه امام)، پیام (در استان البرز)، سلفچگان (در استان قم) و گرمسار (در استان سمنان) اشاره کرد.

مناطق ویژه اقتصادی
و مقایسه آن با مناطق
آزاد

۴۰- از جمله امتیازات فعالیت در منطقه ویژه اقتصادی می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

- تبعیت از مقررات اشتغال نیروی انسانی مناطق آزاد (به استثنای مقررات راجع به اشتغال اتباع خارجه)؛

مزایای فعالیت در
مناطق ویژه اقتصادی

- ورود ماشین آلات خط تولید و ابزار و اثاثیه اداری بدون عوارض گمرکی؛

- معافیت از مالیات بر ارزش افزوده؛

- معافیت مالیاتی تحت شرایط ماده ۱۳۲ قانون مالیات‌های مستقیم (بند پ و د ماده ۱۳۲)؛

- عدم محدودیت زمانی متروکه شدن کالا در منطقه ویژه.

۱. کلیه امتیازات مناطق ویژه در مناطق آزاد هم وجود دارد ولی عکس این امر صادق نیست.

۲. قسمتی از اراضی شهر فرودگاه امام، منطقه‌ی آزاد و قسمتی از آن منطقه ویژه محسوب می‌شود.

عدم نیاز به ثبت

۴۱- بهره‌مندی از مزایای مناطق آزاد یا ویژه اقتصادی، مستلزم ثبت شرکت نبوده و اشخاص شرکت جهت

بهره‌مندی از مزایای

مناطق آزاد و ویژه

حقیقی فعال در منطقه هم از این مزایا بهره‌مند خواهند شد.

۴۲- شهرک صنعتی به منطقه‌ای گفته می‌شود که به منظور توسعه تولیدات صنعتی در خارج از

شهر ایجاد می‌شود و این امکان را فراهم می‌کند تا شرکت‌های مستقر در آن از زیر ساخت‌های

موجود در شهرک و خدمات راجع به آن استفاده نموده و ضمن حفظ محیط‌زیست، هزینه تولید

شهرک‌های صنعتی

را کاهش دهند؛ شهرک‌های صنعتی توسط شرکت شهرک‌های صنعتی همان شهرک و بر طبق مقررات حاکم بر

آنها

مفاد اساسنامه و اصول قانون تجارت اداره می‌گردند و از شمول مقررات مغایر مستثنی هستند

ولی از حیث ضوابط استخدامی تابع قانون کار و تأمین اجتماعی هستند و از این حیث تفاوتی با

مقررات سرزمینی ایران ندارند (بند ۵ ماده واحده قانون تأسیس شرکت شهرک‌های صنعتی ایران

۱۳۶۳)؛ همچنین پس از اینکه صاحبان واحدهای صنعتی مستقر، پروانه بهره‌برداری دریافت

نمایند، اراضی به نحو قطعی به آنها منتقل می‌شود و چنانچه تعداد واحدهای دارای پروانه

بهره‌برداری به تعداد کافی برسد، مدیریت شهرک از سوی شرکت شهرک‌های صنعتی به

صاحبان واحدهای صنعتی مستقر واگذار خواهد شد.

۴۳- از مزایای استقرار در شهرک‌های صنعتی می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

مزایای فعالیت

در شهرک‌های

صنعتی

• امکان دریافت تسهیلات بانکی در قبال دفترچه تخصیص زمین به عنوان وثیقه (تبصره ۲

الحاق به آیین‌نامه فصل سوم قانون عملیات بانکی بدون ربا)؛

• معافیت مالیاتی تحت شرایط ماده ۱۳۲ قانون مالیات‌های مستقیم (بند پ و د ماده ۱۳۲).

۴۴- سرمایه‌گذاری خارجی نیازی به اخذ مجوز ندارد (ماده ۶ آیین‌نامه) اما اگر متقاضی

نحوه گرفتن

مجوز سرمایه

گذاری

خارجی

می‌خواهد از امتیازات و حمایت‌های پیش‌بینی شده در قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری

خارجی مصوب ۱۳۸۱ استفاده نماید باید مجوز مربوطه را دریافت کند (ماده ۳ همین قانون)؛ در

این راستا متقاضی باید درخواست خویش را از طریق سایت investiniran.ir به سازمان

سرمایه‌گذاری تقدیم کند و سازمان پس از اخذ نظر وزارتخانه بخش مربوطه^۱، مکلف است ظرف حداکثر ۱۵ روز این درخواست را در هیأت سرمایه‌گذاری خارجی مطرح و هیأت هم باید حداکثر ظرف یک ماه اعلام نظر کند (تبصره ماده ۶ قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی مصوب ۱۳۸۱).

۴۵- برای اینکه سرمایه‌گذاری، خارجی محسوب و مشمول حمایت‌های ویژه قانونی قرار بگیرد نیازی نیست که متقاضی از اتباع خارجی باشد بلکه ملاک، منشاء سرمایه است؛ بنابراین اگر یک ایرانی سرمایه ایجاد شده در خارج را وارد ایران نماید می‌تواند از مزایای قانون حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی بهره‌مند شود؛ صرف‌نظر از اینکه متقاضی می‌تواند ایرانی یا خارجی، حقیقی یا حقوقی باشد، سرمایه نیز می‌تواند نقد یا غیرنقد (مانند ماشین آلات، حق اختراع و خدمات تخصصی) باشد (مانند ۱ قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی).

ملاک خارجی بودن سرمایه‌گذاری و قلمرو آن

۴۶- ثبت شرکت با ۱۰۰٪ سهام متعلق به اتباع خارجی امکان‌پذیر است (بند ۱ از بند ب ماده ۴ آیین‌نامه قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی) و رویه عملی اداره ثبت شرکت‌ها هم از ثبت چنین شرکت‌هایی حکایت دارد؛ آنچه ممنوع است دادن امتیاز تأسیس شرکت به خارجیان است (اصل ۸۱ قانون اساسی) و منظور از امتیاز، حقوق ویژه‌ای است که سرمایه‌گذاران خارجی را در موقعیت انحصاری قرار دهد (بند ج ماده ۲ قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی).

امکان ثبت شرکت با صد در صد سهام خارجی

۴۷- حمایت‌های پیش‌بینی شده در قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی از قبیل ذیل است:

حمایت‌های قانونی از سرمایه‌گذاری خارجی

الف- سرمایه‌گذاری‌های خارجی مشمول این قانون، از کلیه حقوق، حمایت‌ها و تسهیلاتی که برای سرمایه‌گذاری داخلی موجود است بطور یکسان برخوردار می‌باشند (ماده ۸ قانون).

۱. عدم اعلام وزارتخانه ذی ربط ظرف مدت ۱۰ روز از تاریخ وصول استعلام، به منزله موافقت آن وزارتخانه با سرمایه‌گذاری مزبور تلقی می‌شود (ماده ۱۵ آیین‌نامه).

ب- سرمایه‌گذاری خارجی مورد سلب مالکیت و ملی شدن قرار نخواهد گرفت مگر برای منافع عمومی، به موجب فرآیند قانونی، به روش غیر تبعیض آمیز و در مقابل پرداخت مناسب غرامت به مأخذ ارزش واقعی آن سرمایه‌گذاری بلافاصله قبل از سلب مالکیت (ماده ۹ قانون)

پ- اصل سرمایه خارجی و منافع و سود حاصل از آن تحت شرایط این قانون، قابل انتقال به خارج است (مواد ۱۳ و ۱۴ قانون).

ت- محدودیتی از نظر درصد مشارکت سرمایه‌گذاری خارجی وجود ندارد (بند ۱ از بند ب ماده ۴ آیین‌نامه)

ث- صدور روادید، اجازه اقامت، صدور پروانه کار و اشتغال حسب مورد برای سرمایه‌گذاران، مدیران و کارشناسان خارجی و بستگان درجه یک آن‌ها (ماده ۲۰ قانون و ماده ۳۵ آیین‌نامه)

ج- ورود سرمایه نقدی و غیر نقدی خارجی صرفاً بر اساس مجوز سرمایه‌گذاری انجام می‌گیرد و به مجوز دیگر نیاز نیست (ماده ۴ آیین‌نامه)

چ- امکان استفاده از مشورت‌های مرکز خدمات سرمایه‌گذاری خارجی

۴۸- هیأت مقررات‌زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار بر اساس ماده ۷ قانون اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ (اصلاحی ۱۳۹۳) و ماده ۵۷ قانون رفع موانع تولید (۱۳۹۴) تشکیل شده و

کارکرد اصلی آن، حذف یا اصلاح مقررات مخل کسب و کار و تسهیل صدور مجوزهای هیأت مقررات‌زدایی

کسب و کار است؛ بنابراین اگر شخصی در خصوص گرفتن مجوزی نیاز به مشاوره و راهنمایی

دارد یا از مرجع صدور مجوز شکایت داشته و یا مقرره‌ای را مخل کسب و کار می‌داند می‌تواند

به سایت G4b.ir مراجعه نماید. گفتنی است دبیرخانه هیأت، در معاونت امور اقتصادی وزارت

اقتصاد (مرکز ملی مطالعات، پایش و بهبود محیط کسب و کار) مستقر است؛ تصمیمات هیأت

مقررات‌زدایی اگر مستلزم تغییر قانون یا مصوبات هیأت وزیران باشد هیأت باید پیشنهاد خود را

به ترتیب برای مجلس و هیأت وزیران ارسال نماید اما اصلاح یا لغو مقرره‌ای پایین‌تر نظیر

آیین نامه یا بخشنامه صادره توسط وزرا و روسای سازمان‌های دولتی رأساً با هیأت بوده و مصوبات آن لازم‌الاجرا است.

۴۹- ستاد تسهیل و رفع موانع تولید، براساس ماده ۶۱ الحاقی به قانون رفع موانع تولید (۱۳۹۷) تشکیل شده و کارکرد اصلی آن، رفع مشکل واحدهای تولیدی (یعنی شخص حقیقی و یا حقوقی تولیدکننده کالا و یا خدمات دارای مجوز) در زمینه‌های معوقات و مشکلات بانکی، مالیاتی، بیمه‌ای، گمرکی، محیط زیست، منابع طبیعی و سایر امور مرتبط با بخش تولید است؛ دبیرخانه ستاد در وزارت صمت قرار دارد؛ علاوه بر ستاد که جنبه ملی دارد، در هر استان کارگروه رفع موانع تولید نیز تشکیل می‌شود که مصوبات ستاد و کارگروه لازم‌الاجرا است (تبصره ماده ۴ آیین‌نامه اجرایی ماده ۶۱ قانون رفع موانع تولید مصوب ۱۳۹۸/۱۱/۱۶ هیئت وزیران)؛ بنابراین واحدهای تولیدی می‌توانند درخواست خودشان را حسب مورد در ستاد یا کارگروه مذکور مطرح نمایند و در صورتی که دستگاه یا نهاد مربوطه رأی ستاد رفع موانع تولید را اجرا نکند، علاوه بر ارجاع امر به هیأت رسیدگی به تخلفات اداری در خصوص نهادهای دولتی، ذینفع می‌تواند الزام نهاد مربوطه به اجرای مصوبه را از مراجع ذی‌صلاح (حسب مورد دادگاه عمومی یا دیوان عدالت اداری) تقاضا نماید.

ستاد رفع
موانع تولید

۵۰- شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی با هدف تسهیل محیط کسب و کار و بر مبنای ماده ۷۵ قانون برنامه پنجم توسعه و ماده ۱۱ قانون بهبود محیط کسب و کار (مصوب ۱۳۹۰) و بند الف ماده ۱۲ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه (مصوب ۱۳۹۵) تشکیل شده و ارائه پیشنهاد اصلاح، حذف یا وضع مقررات و همچنین بیان خواسته‌های بخش خصوصی از دستگاههای اجرایی از جمله وظایف و اختیارات این شورا است؛ مصوبات شورا حداکثر ظرف مدت سی روز در دستور کار هیات دولت قرار می‌گیرد تا در جلسه هیات دولت مطرح و نسبت

شورای
گفت و گو

به آن تصمیم گیری شود (تبصره ۴ ماده ۱۱ قانون بهبود محیط کسب و کار)؛ بنابراین فعالان کسب و کار می توانند مشکلات و پیشنهادهای خود را از طریق سایت ppdc.ir به اتاق بازرگانی (به عنوان دبیرخانه شورا) اعلام و پیگیری نمایند.

۵۱- مطابق بند ب ماده ۱۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه (مصوب ۱۳۹۵)، اتاق بازرگانی موظف است با همکاری اتاق تعاون و اصناف، نسبت به شناسایی قوانین، مقررات و بخشنامه های مخل تولید و سرمایه گذاری در کشور اقدام نماید و با نظرخواهی مستمر از تشکل های تولیدی و صادراتی سراسر کشور و بررسی و پردازش مشکلات و خواسته های آنها، به طور مستمر گزارش ها و پیشنهادهایی را تهیه کند و به کمیته ای متشکل از دو نفر از هر قوه به انتخاب رئیس آن قوه ارائه دهد؛ کمیته مذکور که به کمیته ماده ۱۲ شهرت دارد، موظف است ضمن بررسی پیشنهادهای ارائه شده راهکار قانونی لازم را اتخاذ کند؛ مصوبات جلسه مذکور حداکثر ظرف سی روز کاری در دستور کار هیات وزیران قرار می گیرد؛ دبیرخانه این کمیته نیز به مانند شورای گفتگو در اتاق بازرگانی ایران قرار دارد؛ تفاوت اصلی کمیته ماده ۱۲ با شورای گفتگو در ترکیب اعضا و صلاحیت محدودتر این کمیته نسبت به شورا است (مواد ۷۵ و ۷۶ قانون برنامه پنجم و بندهای الف و ب ماده ۱۲ قانون احکام دائمی)؛ مضافاً بر اینکه در هر استان نیز یک شورای گفتگوی استانی وجود دارد در حالی که کمیته ماده ۱۲ صرفاً در سطح ملی و در تهران برگزار می شود.

۵۲- کارگروه کاهش موانع کسب و کارهای مجازی (مستقر در معاونت حقوقی رئیس جمهور)، مطابق مصوبه شماره ۵۴۹۹۱/۲۲۸۴۸ مورخ ۱۳۹۶/۱۱/۳ هیئت وزیران تشکیل شده و کارکرد اصلی آن رسیدگی به شکایت دستگاه های دولتی از کسب و کارهای مجازی با هدف کمک به این کسب و کارها و جلوگیری از فیلتر شدن آنها می باشد؛ در راستای همین مصوبه و برابر بخشنامه شماره ۳۵۲۲۸/۱۲۵۷۷۷ مورخ ۱۳۹۷/۹/۲۵ معاون حقوقی رئیس جمهور، دستگاه های

غیرقانونی بودن
شکایت
دستگاه های
دولتی علیه
کسب و کارهای
مجازی بدون
اخذ مجوز قبلی

دولتی (اعم از وزارتخانه‌ها، موسسات دولتی و شرکت‌های دولتی)، نمی‌توانند بدون أخذ مجوز قبلی از «کارگروه کاهش موانع کسب و کارهای مجازی» در مراجع قضایی طرح دعوی نموده و تقاضای فیلتر شدن سایت متصدیان کسب و کار را نمایند، در غیر این صورت مدیر دستگاه دولتی که بدون مجوز، شکایت را امضاء کند به هیأت رسیدگی به تخلفات اداری جهت رسیدگی ارجاع خواهد شد.

۵۳- شورای رقابت، یک نهاد فراقوه‌ای است که وظیفه اصلی آن رفع انحصار از بازار و برخورد با رویه‌های ضد رقابتی است (ماده ۵۳ قانون اجرای اصل ۴۴)؛ کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی عمومی، دولتی، تعاونی و خصوصی مکلف به رعایت حقوق رقابت (مندرج در فصل نهم اصل

شورای رقابت، (۴۴) هستند؛^۱ به عنوان مثال اگر شرکتی به دلیل تسلط بر قسمت عمده‌ای بر بازار با سوءاستفاده از این وضعیت خود، مانع ورود سایر رقبا به بازار شود، رقیب می‌تواند از طریق سایت شورای رقابت به نشانی nicc.gov.ir از شرکت نامبرده شکایت نماید؛ البته علاوه بر امکان شکایت هر شخص حقیقی و حقوقی در شورای رقابت، این شورا می‌تواند رأساً هم با رویه‌های ضد رقابتی برخورد نماید؛ شورا مکلف است برای رسیدگی به شکایت، وقت رسیدگی تعیین نماید و طرفین اختلاف می‌توانند شخصاً حاضر شوند یا وکیل معرفی نموده و یا لایحه تقدیم نمایند (ماده ۶۲)؛

۵۴- آراء صادره از سوی شورا ظرف بیست روز از ابلاغ قابل اعتراض در هیأت تجدیدنظر است و رأی هیأت اخیر (اعم از نقض، تأیید، اصلاح یا هر تصمیم دیگر) قطعی است (مواد ۶۳ و ۶۴)؛ مطابق رویه عملی، از آرای قطعی هیأت تجدیدنظر یا قطعیت یافته شورای رقابت (به دلیل عدم تجدیدنظر خواهی ظرف بیست روز) می‌توان ظرف سه ماه به دیوان عدالت اداری اعتراض نمود؛

شورای رقابت،
تنها مرجع
رسیدگی به
رویه‌های
ضد رقابتی

نحوه اعتراض به
آرای شورای
رقابت

۱- افراد صنفی مشمول قانون نظام صنفی که به عرضه جزئی (خرده فروشی) کالاها یا خدمات می‌پردازند از فصل نهم قانون اصل ۴۴ (در خصوص منع رویه‌های ضد رقابتی) خارج هستند (ماده ۵۰ قانون اصل ۴۴) مگر در موارد خاص (تبصره ماده ۶۲ همین قانون).

گفتنی است تجدیدنظر خواهی از آرای شورای رقابت اصولاً مانع اجرا رأی نیست مگر اینکه تجدیدنظر خواه تقاضای توقف اجرای رأی را هم کرده باشد که در این صورت هیأت تجدیدنظر می تواند با أخذ تضمین مناسب دستور توقف اجرا را صادر کند (ماده ۶۵ قانون اجرای اصل ۴۴).

نحوه مطالبه

خسارت ناشی از

رویه های ضد

رقابتی

۵۵- امکان مطالبه خسارت در شورای رقابت وجود ندارد و شخص زیان دیده از رویه های ضد رقابتی می تواند حداکثر ظرف یکسال از تاریخ قطعیت رأی شورای رقابت یا هیأت تجدیدنظر به دادگاه عمومی صلاحیتدار دادخواست مطالبه خسارت دهد؛ صدور رأی دادگاه به خسارت منوط است به اینکه خواهان رونوشت رأی قطعی شورای رقابت یا هیأت تجدیدنظر را پیوست دادخواست کرده باشد (ماده ۶۶ قانون اجرای اصل ۴۴).

۵۶- در صورتی که مردم نسبت به اقدام مأمورین یا واحدها یا آیین نامه های دولتی معترض باشند می توانند شکایت خویش را در دیوان عدالت اداری مطرح نمایند (اصل ۱۷۳ قانون اساسی)؛ بنابراین اگر مصوبه ای خلاف قانون باشد (به عنوان مثال مقامی که مصوبه را تصویب کرده خارج از اختیارات خود عمل کرده باشد)، مصوبه توسط دیوان ابطال می گردد؛ اثر ابطال اصولاً از تاریخ صدور رأی است مگر اینکه در رأی دیوان تصریح شود که مصوبه از تاریخ وضع آن بی اثر می شود (ماده ۱۳ قانون دیوان عدالت اداری)؛ همچنین در صورتی که اشخاص به آراء و تصمیمات قطعی مراجع اداری (مانند مراجع حل اختلاف کار، مالیاتی یا تأمین اجتماعی) معترض باشند، می توانند ظرف سه ماه (۹۰ روز) از تاریخ ابلاغ رأی یا تصمیم قطعی به آن اعتراض نمایند.

لزوم نظر خواهی

از اتاق ها و

تشکل های

اقتصادی در

تدوین مقررات

۵۷- دولت مکلف است در مراحل بررسی موضوعات مربوط به محیط کسب و کار برای اصلاح و تدوین مقررات و آیین نامه ها، نظر کتبی اتاق ها و آن از دسته از تشکل های مربوطه که عضو اتاق ها نیستند، اعم از کارفرمایی و کارگری را درخواست و بررسی کند و هرگاه لازم دید آنان را به جلسات تصمیم گیری دعوت نماید؛ همچنین دستگاه های اجرائی مکلفند هنگام تدوین یا

اصلاح مقررات، بخشنامه‌ها و رویه‌های اجرایی، نظر تشکل‌های اقتصادی مربوطه را استعلام کنند و مورد توجه قرار دهند (مواد ۲ و ۳ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار)؛ در صورت عدم رعایت تکالیف اخیر، هر شخصی می‌تواند تقاضای ابطال مقررده وضع شده را از دیوان عدالت اداری بخواهد.

۵۸- اتاق بازرگانی ایران^۱، موسسه‌ای با شخصیت حقوقی مستقل، غیردولتی و غیرانتفاعی است که از مهمترین وظایف آن ایجاد هماهنگی میان بازرگانان و تشکیل اتاق‌های مشترک با سایر کشورها و حل و فصل اختلافات از طریق مرکز داوری اتاق و کمک به افزایش توان صادراتی کشور است؛ صدور کارت عضویت و بازرگانی، صدور گواهی مبدأ^۲ و ثبت تشکل‌های اقتصادی از دیگر خدمات اتاق ایران است (ماده ۵ قانون اتاق ایران)؛ جدای از اتاق ایران که دبیرخانه آن در تهران است، کلیه استان‌ها از جمله تهران هم دارای اتاق بازرگانی مستقل می‌باشند.

اتاق بازرگانی

۵۹- اتاق تعاون ایران، موسسه‌ای با شخصیت حقوقی مستقل، غیردولتی و غیرانتفاعی است که در سال ۱۳۷۳ به موجب ماده ۵۷ قانون بخش تعاون تشکیل شده و انجام کلیه وظایف و اختیارات اتاق بازرگانی ایران در ارتباط با بخش تعاون بر عهده این اتاق است؛ همچنین وزارت تعاون وظایف حاکمیتی و اتاق تعاون ایران و دیگر تشکل‌های تعاونی، وظایف تصدی‌گری بخش تعاون را برعهده دارند و هرگونه دخالت در مورد اجرائی، مدیریتی، مجامع و انتخابات اتاق‌های تعاون ممنوع است؛ البته این امر، نافی وظایف قانونی نظارتی وزارت تعاون بر تعاونی‌ها نیست (ماده ۷۳ قانون بخش تعاون)؛ از دیگر وظایف و اختیارات اتاق تعاون می‌توان به ارائه نظریات

اتاق تعاون

۱. نام کامل اتاق ایران، «اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران» است که به «پارلمان بخش خصوصی» ایران هم شهرت دارد.

۲. گواهی مبدأ، گواهی است که بر کشور سازنده کالا دلالت دارد.

مشورتی به قوای سه گانه و سایر مراجع جهت تنظیم مقررات راجع به بخش تعاون، داوری در امور حرفه ای بین اشخاص بخش تعاون با سایر اشخاص از طریق مرکز داوری اتاق و صدور کارت بازرگانی برای اشخاص حقوقی بخش تعاونی اشاره نمود (ماده ۵۷ قانون بخش تعاون)؛ در راستای پیگیری مطالبات فعالان بخش تعاون، اتاق تعاون در شورا و مجامع مختلف از جمله شورای رقابت، شورای گفتگو و هیأت مقررات زدایی عضویت دارد؛ برای اطلاع بیشتر از خدمات اتاق تعاون ایران می توان به سایت این اتاق به نشانی ICCCOOP.ir مراجعه نمود.

۶۰- اتاق اصناف ایران، موسسه ای با شخصیت حقوقی مستقل، غیر تجاری و غیرانتفاعی است که به منظور ساماندهی اصناف کشور^۱ و مشارکت در مدیریت مسائل صنفی از نمایندگان هیأت اتاق اصناف رئیس اتاق های اصناف شهرستان کشور تشکیل شده و براساس قانون نظام صنفی مصوب ۱۳۸۲ (با اصلاحات ۱۳۹۲) اداره می شود (مواد ۴۱ و ۴۲ و ۴۵ قانون نظام صنفی)؛ برای اطلاع بیشتر از خدمات اتاق اصناف ایران می توان به سایت www.otaghasnafairan.ir مراجعه نمود.

۶۱- کلیه شهروندان برای دریافت مشاوره حقوقی رایگان می توانند با سامانه تلفنی ۱۲۹ متعلق به قوه ی قضاییه تماس حاصل نمایند.

سامانه ۱۲۹

۱. مطابق ماده ۴ قانون نظام صنفی، صنف گروهی از افراد هستند که طبیعت فعالیت آنان از یک نوع باشد مانند صنف مشاوران املاک.

مبحث دوم
قوانین و مقررات کاربردی و حمایتی
مرتبط با کسب و کار

۵۴۹۹۱/ت ۲۵۰۷۱

شماره.....

تاریخ-۱۳۹۸/۳/۱

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور
تصویب نامه هیئت وزیران

بسمه تعالی

«باصلووات بر محمد و آل محمد»

وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات - وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

وزارت امور اقتصادی و دارایی - وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

معاونت علمی و فناوری رییس جمهور

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۸/۲/۲۹ به پیشنهاد شماره ۱/۱۹۷۸۷ مورخ ۱۳۹۷/۲/۲۴ وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران آیین نامه حمایت از شرکت های نوپا را به شرح زیر تصویر کرد:

آیین نامه حمایت از شرکت های نوپا

ماده ۱- در این آیین نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

الف - شرکت های مورد حمایت: هر شرکت خصوصی و تعاونی در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات که

کمتر از سه سال از تاریخ ثبت آن گذشته است، مادامی که از تمام شرایط زیر برخوردار باشد:

۱- حداکثر سرمایه ثبتی شرکت دو میلیارد و پانصد میلیون (۲,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال باشد.

۲- درآمد شرکت در سال کمتر از پنج میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال باشد. این مبلغ در سال ۱۳۹۸ ملاک

است و در سال های بعد براساس نرخ تورم اعلامی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران توسط کارگروه موضوع

تبصره ماده (۱۰) این تصویب نامه تعدیل و اعلام خواهد شد.

۳- مؤسسين و صاحبان سهام شرکت نسبت به توزیع سود اقدام نکنند و با رعایت قانون تجارت به حساب

افزایش سرمایه شرکت منظور نمایند و دریافتی ماهانه آنها از سه برابر حداقل حقوق و دستمزد سالیانه

کارگران مشمول قانون کار بیشتر نباشد.

۴- مشخصات شرکت در سامانه متمرکز درخواست خدمات سازمان فناوری اطلاعات ایران موضوع ماده (۱۱)

این تصویب نامه ثبت شده باشد.

ب- **قانون:** قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۹۵-.

پ- **سازمان:** سازمان فناوری اطلاعات ایران.

ت- **وزارت:** وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات.

ماده ۲- صدور پروانه بهره‌برداری فناوری اطلاعات توسط وزارت انجام می‌شود.

ماده ۳- وزارت موظف است در اجرای بند (ث) ماده (۴) قانون، از راه‌اندازی و توسعه مراکز و واحدهای تحقیق و توسعه، پژوهشی یا مراکز، شرکت‌ها و مؤسسات پژوهشی دانش‌بنیان با اولویت تسری در رشد و همچنین سرمایه‌گذاری در شرکت‌های مورد حمایت با رعایت قوانین و مقررات مربوط، حمایت نماید.

ماده ۴- وزارت موظف است براساس آیین‌نامه اجرایی ماده (۴۴) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور موضوع تصویب‌نامه شماره ۷۳۳۱۸/ت/۷۳۳۱۸ هـ مورخ ۱۳۹۴/۶/۸ و اصلاحات بعدی آن، در صندوق پژوهش و فناوری نوآفرین که با مأموریت توسعه شرکت‌های مورد حمایت و با سرمایه حداقل یک هزار میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل اعتبارات مصوب مربوط بودجه سالانه با مشارکت بخش غیردولتی تشکیل می‌شود، مشارکت نماید. وزارت و سازمان‌ها و شرکت‌های تابع آن مجازند از محل وجوه اداره شده در اختیار، در تأمین منابع مالی صندوق مزبور براساس ماده (۶) آیین‌نامه اجرایی یاد شده مشارکت نمایند. سهم وزارت و سازمان‌ها و شرکت‌های تابع آن از سرمایه و منابع مالی این صندوق حداکثر چهل درصد (۴۰٪) خواهد بود.

ماده ۵- کلیه مشوق‌هایی که بر اساس بند (ز) ماده (۴) قانون در زمینه‌های مهارت‌افزایی و ارتقای دانش حرفه‌ای و حمایت از مشاغل کوچک خانگی و دانش‌بنیان از سوی دولت اعمال می‌شود، با تأیید سازمان شامل شرکت‌های مورد حمایت می‌شود.

ماده ۶- شرکت‌های مورد حمایت، مشمول مزایای آیین‌نامه اجرایی ماده (۷۱) قانون می‌باشند.

ماده ۷- در شرکت‌های مورد حمایت، سهامدارانی که کارفرما محسوب می‌شوند، تکلیفی به پرداخت حق بیمه تأمین اجتماعی ندارند.

ماده ۸- مراکز نوآوری (اعم از شتاب‌دهنده‌ها)، مراکز رشد، مناطق ویژه علم و فناوری و پارک‌های علم و فناوری به منظور تسهیل در همکاری‌های بین‌المللی، با رعایت قوانین و مقررات اشتغال اتباع خارجی و ماده (۱۲۱) قانون کار، مجاز به استفاده از نیروهای تخصصی خارجی خصوصاً در زمینه مربی‌گری، حقوق بین‌الملل، ثبت اختراعات بین‌المللی و مشاوره هستند. به منظور احراز شرایط مذکور در ماده یاد شده، سازمان به عضویت هیئت فنی اشتغال اتباع خارجی موضوع ماده (۱۳) آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۲۹) قانون کار موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۵۴۱۴/ت/۱۵۴۱۴ هـ مورخ ۱۳۷۱/۴/۱۷ و اصلاحات بعدی آن در می‌آید.

ماده ۹- در صورت واگذاری حداقل شصت و هفت درصد (۶۷٪) از سهام یک شرکت مورد حمایت به یک شرکت دیگر یا ادغام آن در شرکت دیگر، کلیه مجوزهای دولتی دریافت شده اعم از مجوزهای غیرقابل خرید و فروش و قراردادهای در حال اجرا و قرارداد با دستگاه‌های اجرایی، با رعایت قوانین قابل واگذاری است.

ماده ۱۰- در صورتی که شرکت‌های مورد حمایت ساکن مراکز رشد، فضاهای کاری اشتراکی و شتاب‌دهنده‌ها باشند، سازمان‌های امور مالیاتی کشور و تأمین اجتماعی مکلفند نسبت به تخصیص شناسه (کد)های مؤدی و

کارگاهی اقدام نمایند. صدور هرگونه مفاصا حساب شناسه (کد)های مزبور با رعایت قوانین و مقررات مربوط خواهد بود.

تبصره- فهرست مراکز رشد، فضاهای کاری اشتراکی و شتاب‌دهنده‌ها توسط کارگروهی مرکب از وزارتخانه‌های ارتباطات و فناوری اطلاعات و علوم، تحقیقات و فناوری و معاونت علمی و فناوری رییس‌جمهور و سازمان‌های امور مالیاتی کشور و تأمین اجتماعی اعلام می‌شود.

ماده ۱۱- سازمان موظف است ضمن راه‌اندازی سامانه متمرکز درخواست خدمات سازمان فناوری اطلاعات ایران، جهت ثبت اطلاعات شرکت‌های متقاضی و تعریف حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات به صورت سالیانه، کلیه‌ی فرآیندهای موضوع این تصویب‌نامه را به صورت الکترونیکی طراحی و پیاده‌سازی نماید و همچنین اسامی شرکت‌های موضوع حمایت را به صورت شفاف و برخط در دسترس عموم قرار دهد.

اسحاق جهانگیری

معاون اول رییس‌جمهور

رونوشت به دفتر مقام معظم رهبری، دفتر رییس‌جمهور، دفتر رییس قوه قضاییه، دفتر معاون اول رییس‌جمهور، دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، سازمان اداری و استخدامی کشور، سازمان برنامه و بودجه کشور، معاونت حقوقی رییس‌جمهور، معاونت امور مجلس رییس‌جمهور، دیوان محاسبات کشور، دیوان عدالت اداری، سازمان بازرسی کل کشور، معاونت قوانین مجلس شورای اسلامی، امور تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات، کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران، دبیرخانه شورای اطلاع‌رسانی دولت و دفتر هیئت دولت ابلاغ می‌شود.

جمهوری اسلامی ایران

بسمه تعالی

قوه قضائیه

سازمان اجرائی و پیگیری از وقوع جرم

تاریخ: ۱۳۹۸/۰۷/۰۶

شماره: ۹۰۰۰/۸۰۰/۱۱۰۹۸

پوست: دارد

رؤسای محترم دادگستری‌های کل استان‌های سراسر کشور

با سلام و تحیت:

توقیراً، با عنایت به تأکیدات ریاست معزز قوه قضائیه مبنی بر لزوم رفع مشکلات و موانع تولید و حمایت از فعالان اقتصادی و تکالیف رؤسای محترم دادگستری‌های کل استان‌ها در راستای مفاد ماده ۲۰ دستورالعمل پیگیری اجرای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی در قوه قضائیه و نظر به ضرورت حفظ توان و ظرفیت تولید و تداوم اشتغال واحدهای تولیدی؛ شایسته است، دستور فرمایید، ترتیبی اتخاذ گردد، از صدور احکام توقیف و ضبط ماشین‌آلات و مواد اولیه که منتج به تعطیلی واحدهای تولیدی شده و نیز فروش اموال توقیف شده‌ی مذکور از طریق مزایده، از سوی مراجع مربوطه خودداری شود و هرگونه اقدام لازم به منظور نظارت و هدایت رؤسای محترم شعب حقوقی و دادورزان اجرای احکام در جهت استفاده از سایر دارایی‌های محکوم‌علیه‌م (واحدهای تولیدی) در مقام اجرای حکم، معمول گردد.

محمدباقر الفت

معاون اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم

رئیس ستاد مرکزی پیگیری اجرای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی

قوه قضائیه

رونوشت:

حجت‌الاسلام والمسلمین جناب آقای محسنی اژه‌ای؛ معاون اول محترم قوه قضائیه و رئیس ستاد مرکزی پیگیری اجرای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی در قوه قضائیه جهت استحضار (بازگشت به مکاتبه شماره ۹۰۰۰/۲/۱۴۶۹/۱۰۰۰ مورخ ۱۳۹۸/۰۶/۱۲)

توجه‌های

دادستانی کل کشور

معاونت قضایی

عضو قرارگاه رونق تولید

بسمه تعالی

تاریخ: ۹۸/۸/۲۱

شماره: ۱۴۰/۹۸۳۲/۲/۳۳۸/۱۴۲

پوست:

جناب آقای حمیدی

دبیر محترم کانون بانک‌ها و موسسات اعتباری خصوصی

با سلام و احترام؛

با عنایت به فرمایشات مقام معظم رهبری در راستای حفظ رونق تولید و امنیت اقتصادی و تداوم فعالیت‌های اقتصادی واحدهای تولیدی و به منظور جلوگیری از اختلال در نظام اقتصادی با تعطیلی کارخانه‌ها و اقدامات اتخاذی بانک‌ها در ممانعت از حق شرکت‌ها و واحدهای صنعتی و صیانت از سرمایه‌گذاری‌های مشروع، با استناد به ماده «۷۸۰» قانون مدنی که به موجب آن مرتتهن نسبت به عین مرهونه دارای حق اولویت است، لذا در صورتی که محل اجرای طرح جزو وثایق رهنی بانک باشد و میزان ارزش آن براساس نظر کارشناسی رسمی دادگستری (در صورت اختلاف، تعیین کارشناس توسط نماینده ستاد تسهیل و رفع موانع تولید) کفاف پرداخت بدهی‌های شرکت و واحد تولیدی به بانک یا مؤسسه مالی و اعتباری را بکند، **بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری حق اقدام اجرایی نسبت به سایر وثایق را نداشته و در صورت رضایت بدهکار اولویت در صدور اجراییه و اقدام اجرایی با محل طرح خواهد بود.**

از سوی دیگر به استناد ماده واحد قانون عدم سپردن وثیقه ملکی به بانک‌ها و دستگاه‌ها و سایر مؤسسات و شرکت‌های دولتی مصوب ۱۳۸۰/۳/۲۷، اخذ وثیقه ملکی خارج از محل طرح منوط است به «رضایت تسهیلات گیرنده» و اسناد ترهین تنظیمی غیر از محل طرح که بدون اخذ رضایت از تسهیلات گیرنده تنظیم گردیده غیرنافذ می‌باشد.

از طرفی براساس تبصره یک ماده واحده قانون منطقی کردن نرخ سود تسهیلات بانکی متناسب با نرخ بازدهی در بخش‌های مختلف اقتصادی مصوب ۱۳۸۵/۲/۳۱ در عقود امور مشارکت برای تولید، بانک‌ها نمی‌تواند از شریک، وثیقه خارج از محل طرح بخواهد لذا اخذ وثایق ترهینی خارج از طرح توسط بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری از تسهیلات گیرنده اقدامی برخلاف قانون بوده و می‌تواند موجب اختلال در نظم و امنیت اقتصادی باشد و مشمول ضمانت اجرای قانون خواهد بود.

توه همسایه

دادستانی کل کشور

معاونت قضایی

عضو قرارگاه رونق تولید

بسمه تعالی

تاریخ: ۹۸/۸/۲۱

شماره: ۱۴۰/۹۸۳۲/۲/۳۳۸/۱۴۲

پوست:

همچنین در صورتی که ارزش وثایق تهرینی نزد بانک یا مؤسسه مالی و اعتباری طبق نظر کارشناس رسمی دادگستری کفاف بازپرداخت و تسویه بدهی به میزان مبلغ اعلامی بانک که مطابق با قوانین آمره کشور و مورد تأیید کارشناس رسمی دادگستری در امور بانکی یا حسابداری است را داشته باشد؛ بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری حق ندارند نسبت به انسداد حسابهای جاری شرکتها و واحدهای تولیدی اقدام نموده و یا از ارایه دسته چک به آنها خودداری نمایند و یا اینکه اقدام به جلب یا ممنوع الخروجی مدیران واحدهای مذکور نمایند. بدیهی است هر نوع اقدام در این رابطه، از مصادیق بارز جرم ممانعت از حق و سلب آزادی مشروع افراد بوده و تعقیب کیفری متخلف را در پی خواهد داشت:

با استناد به بخشنامه شماره ۱۰۲۶۴ ریاست جمهوری مورخ ۱۳۷۳/۷/۲ و همچنین براساس دادنامه شماره ۶۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مورخ ۱۳۹۸/۱/۲ و بخشنامه بانک مرکزی به شماره ۱۳۹۸/۵/۱۰-۱۵۸۷۱۶/۹۸، بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری در مورد تسهیلاتی که وثایق تهرینی آنها با اولویت محل طرح، کفاف بازپرداخت بدهی مرتبط با تسهیلات مأخوذه را دارد، حق مراجعه مستقیم به ضامین و اقدامات تأمینی و تهرینی علیه ضامن و اقدام نسبت به اسناد ذمه‌ای (چک، سفته و ...) را نداشته و ملزم هستند طلب خود را ابتدا از محل وثایق تهرینی محل طرح تسویه نمایند و تنها در صورت اتمام عملیات اجرایی و تنظیم صورت مجلس مزایده و عدم کفایت ارزش وثایق بابت تسویه مابقی طلب تسویه نشده خود حق رجوع به ضامین را براساس قرارداد اولیه خواهند داشت.

علیهذا با استناد به مانحن فیه و مواد «۲۹۰» ق.آ.د.ک. و «۷۸۰» ق.م و ماده واحده قانون عدم الزام سپردن وثیقه ملکی به بانکها و دستگاهها و سایر مؤسسات و شرکت‌های دولتی مصوب ۱۳۸۰/۳/۲۷ و ماده واحد قانون منطقی کردن نرخ سود تسهیلات بانکی متناسب با نرخ بازدهی در بخش‌های مختلف اقتصادی مصوب ۱۳۸۵/۲/۳۱ و بخشنامه شماره ۱۰۲۶۴ ریاست جمهوری مورخ ۱۳۷۳/۷/۲ و دادنامه شماره ۶۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مورخ ۱۳۹۸/۱/۲۰ و بخشنامه بانک مرکزی به شماره ۱۳۹۸/۵/۱۰-۱۵۸۷۱۶/۹۸، شایسته است به فوریت نسبت به اجرای موارد مارالذکر اقدام و دستورات مقام قضایی مشمول ضمانت اجراهای کیفری مندرج در مواد «۵۷۰» و «۵۷۶» ق.م.ا. بخش تعزیرات خواهند بود. ر.م/۲-۹۸

سعید عمرانی

تارنما	نهادهای و صندوق‌های حمایتی کسب و کار
nsfund.ir	صندوق نوآوری و شکوفایی
karafariniomid.ir	صندوق کارآفرینی امید
patentoffice.ir	کانون پتنت ایران (وابسته به ریاست جمهوری)
nano.ir	ستاد توسعه فناوری نانو
Nftd.ir	بنیاد ملی توسعه فناوری
utspark.ir	پارک علم و فناوری دانشگاه تهران
techpark.ir	پارک فناوری پردیس (وابسته به معاونت علمی ریاست جمهوری)
sharifve.ir	صندوق پژوهش و فناوری غیردولتی توسعه صادرات و فناوری شریف
hitechfund.ir	صندوق توسعه فناوری‌های نوین
irtechfund.ir	صندوق توسعه فناوری ایرانیان
esfrd.ir	صندوق حمایت از تحقیقات و توسعه صنایع الکترونیک (صحا) (وابسته به وزارت صمت)
insfoorg	صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور
spfst.ir	صندوق پژوهش و فناوری غیر دولتی سلامت تهران
pdartf.com	صندوق پژوهش و فناوری غیر دولتی پرشین داروی البرز
sandoghmed.ir	صندوق پژوهش و فناوری غیر دولتی تجهیزات پزشکی ایران
srt.mumsac.ir	صندوق پژوهش و فناوری غیر دولتی سلامت ثامن
barakat foundation.com	بنیاد برکت (وابسته به ستاد اجرایی فرمان امام ره)
irvs.ir	انجمن صنفی کارفرمایی صندوق‌ها و نهادهای سرمایه‌گذاری خطرپذیر
Karafarini.mcsl.gov.ir	معاونت توسعه کارآفرینی و اشتغال وزارت کار
fast-iran.ir	بنیاد پیشبرد علم و فناوری در ایران
techngo.ir	انجمن خیریه توسعه علم و فناوری ایرانیان

فصل دوم

حقوق قراردادها

مبحث اول - شرح حقوق قراردادها

۱- قرارداد جنبه‌های مختلفی دارد و برای تنظیم یک قرارداد خوب و حرفه‌ای، باید به تمام ابعاد آن توجه نمود؛ از قبیل جنبه‌های حقوقی، مالی، بازرگانی و فنی؛ به عنوان مثال اگر شرکتی قصد خرید و واردات یک دستگاه برای خط تولید خود را داشته باشد، باید ابتدا بر اساس نیاز خود ویژگی‌های فنی لازم دستگاه را مشخص و تمهیداتی برای آزمایش دستگاه در مبداء یا مقصد پیش‌بینی نماید که امری فنی است؛ سپس مراحل خرید کالا (نظیر مذاکره، مکاتبه، نحوه ثبت ضرورت توجه به ابعاد سفارش، تخصیص ارز، ترخیص کالا و...) بررسی شود که جنبه بازرگانی دارد؛ همچنین باید نحوه تأمین مالی، کسور قانونی احتمالی نظیر بیمه قرارداد یا مالیات ارزش افزوده بررسی گردد که جنبه مالی دارد؛ علاوه بر آن، باید مسایلی چون ضمانت اجرای تعهدات، اثر فورس مازور بر قرارداد، قانون حاکم یا مرجع حل و فصل اختلافات احتمالی تعیین شود که جنبه حقوقی دارد؛ البته واقعیت این است که این چهار جنبه علی‌رغم تفاوت، با هم مرتبط بوده و مستقل از هم قابل بررسی نیستند و تمام بندهای قرارداد، اصولاً بار حقوقی دارند؛ بنابراین نیاز است که هر یک از متخصصین حوزه‌های یاد شده، حداقل اطلاعات ضروری از حوزه‌های مرتبط هم داشته باشند.

۲- پیش از تنظیم قرارداد باید چالش‌های احتمالی که ممکن است در آینده ایجاد شود شناسایی شده و سپس برای چالش‌های اخیر، راهکارهای مناسبی در قرارداد پیش‌بینی گردد؛ به عبارت موجزتر، اولین قدم در تنظیم قرارداد: "شناسایی چالش‌ها و ارائه راهکارها" است؛ برخی از این چالشها خاص و برخی شناسایی دیگر از عمومیت بیشتری برخوردار هستند؛ به عنوان مثال، رایج است که گاه پس از تحویل کالا، ارائه راهکارها خریدار ادعا می‌کند که کالا به لحاظ کمی یا کیفی با قرارداد انطباق نداشته و علیه فروشنده طرح دعوی می‌کند؛ فروشنده برای اینکه بتواند در صورت بروز چنین چالشی به راحتی از خودش دفاع کند می‌تواند در صورت جلسه تحویل که به امضای خریدار می‌رساند ذکر کند که "خریدار با امضای این

صورت جلسه اقرار می کند که کالا به لحاظ کمی و کیفی مطابق با شرایط قراردادی است و یا در صورت وجود تفاوت نیز، آن را پذیرفته و ادعایی علیه فروشنده ندارد؛ اما گاه چالش های یک قرارداد ارتباط خاصی با کالای موضوع قرارداد یا طرف قرارداد یا اوضاع و احوال زمان انعقاد قرارداد داشته و لزوماً در سایر قراردادها مصداقی ندارد؛ به عنوان مثال چالش های احتمالی خرید ساختمان با جواهرات یا واردات دام زنده یا مواد غذایی با هم متفاوت هستند؛ بنابراین اگرچه استفاده از نمونه فرم های قراردادی برای الهام گرفتن در تنظیم قرارداد مفید است ولی اکتفا به قالب های از پیش تنظیم شده کارایی چندانی ندارد زیرا هر قرارداد شرایط خاص خود را دارد که باید با توجه به چالش های احتمالی پیش روی آن، ویرایش و شخصی سازی (customize) شود؛ به عنوان مثال یک شرکت بزرگ، جهت تأمین نیاز خویش به تخم مرغ برای مدت سه سال، چند تن تخم مرغ را به ارزش ده میلیارد تومان خریداری می کند که در طول قرارداد به صورت روزانه باید تحویل خریدار گردد لیکن در حین تحویل متوجه می گردد که ۲۰ درصد وزن کالای تحویلی ناشی از کارتن تخم مرغ است (که دو میلیارد تفاوت قیمت ایجاد می کند) و به این امر اعتراض می کند و در مقابل خریدار ادعا دارد که مطابق عرف معاملاتی وزن کارتن هم داخل در وزن تخم مرغ بوده و نهایتاً به واسطه سکوت و عدم صراحت قرارداد در این خصوص، اجرای قرارداد دچار مشکل شده و کار به اختلاف و دعوی منتج می شود؛ مثال اخیر به خوبی نشان می دهد که درج یک عبارت ساده که آیا وزن خالص و بدون کارتن ملاک است یا خیر، می توانست از این چالش پیش گیری کند؛ منتها چالش اخیر ظاهراً پیش از انعقاد قرارداد مدنظر شرکت خریدار نبوده است.

۳- پیش از تنظیم قرارداد باید طرف قرارداد «اعتبارسنجی» شود که چقدر «می خواهد» و «می تواند» تعهدات قراردادی را اجرا کند؛ برای سنجش این موضوع، می توانید عملکرد او در گذشته را بررسی کرده یا در مقیاس کوچکتري از قرارداد اصلی با او همکاری کنید؛ اعتبارسنجی مقدم بر

تعیین محتوای قرارداد بوده و گرفتن وثایق و تضامین اصولاً جای

با خرید کتاب از ما **هدیه** بگیرید

اشخاصی که کتاب حاضر را از انتشارات دادبانان دانا خریداری می‌کنند می‌توانند به صورت رایگان در یکی از کارگاه‌های آموزشی موسسه حقوقی دادبانان به انتخاب خود شرکت نمایند.

خرید تلفنی: ۰۲۱-۲۲۵۸۴۹۰۰

خرید اینترنتی کتاب: www.dadbanandana.com

ارسال کتاب رایگان است.

سرفصل های دوره آموزشی جامع حقوق کسب و کار	
ردیف	عنوان
۱	اصول کلی قراردادنویسی
۲	تکنیکها و فنون نانوشته قراردادنویسی
۳	اشتباهات رایج در تنظیم قراردادها
۴	کارگاه عملی تنظیم قرارداد
۵	مسائل حقوقی راه اندازی کسب و کار
۶	نکات کاربردی شرکت های تجاری ۱
۷	نکات کاربردی شرکت های تجاری ۲
۸	نکات کاربردی شرکت های تجاری ۳
۹	نکات حقوقی اسناد تجاری ۱
۱۰	نکات حقوقی اسناد تجاری ۲
۱۱	نکات کاربردی قانون مالیات های مستقیم
۱۲	نکات حقوقی مالیات بر ارزش افزوده
۱۳	دادرسی مالیاتی و نحوه دفاع در مراجع مالیاتی
۱۴	نکات حقوقی بیمه تأمین اجتماعی
۱۵	نحوه دفاع در هیئت های تأمین اجتماعی
۱۶	تکنیک های تنظیم قرارداد کار
۱۷	آیین دادرسی حقوق کار
۱۸	حقوق مالکیت فکری و ثبت اختراع
۱۹	ثبت نام و علامت تجاری
۲۰	حقوق تجارت الکترونیکی

اطلاعات تماس موسسه حقوقی دادبانان

وب سایت: www.dadbanan.ir
 تلگرام: [dadbanandalawfirm](https://t.me/dadbanandalawfirm)
 اینستاگرام: [dadbanan](https://www.instagram.com/dadbanan)

دپارتمان مشاوره حقوقی: ۰۲۱-۲۲۵۸۰۱۳۷
 دپارتمان آموزش و ثبت نام: ۰۲۱-۲۲۵۸۵۵۵۰
 دپارتمان انتشارات دادبانان: ۰۲۱-۲۲۵۸۴۹۰۰